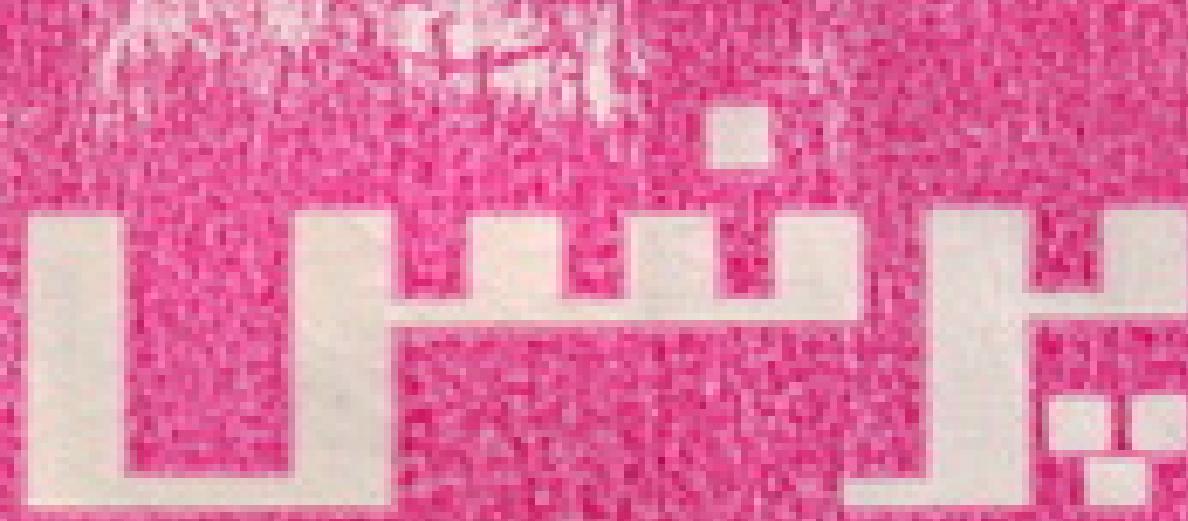

www.krbahaiat.blogfa.com

مراجع کتب ردیفه بیهائیت در اینترنت

بیهائی
کتابخانه

دانستنیهای در باره:

تاریخ و فضی جیامی
رهبران بهائی

از: هرنسی. احمد. آ.

٣٠٠ جلد	چاپ اول ۱۳۲۳
٥٠٠ جلد	چاپ دوم ۱۳۲۵
١٠٠٠ جلد	چاپ سوم ۱۳۲۶

از استشارات

دارالكتاب الاسلامي

تهران - بازار سلطاني تلفن ۰۴۴۰۲

میشگاه :

آنکه در راه تغیر اتفاق میکوشند .
آنکه مجاہدت در راه نظرخانق اسلامی را پیغام
خود قرار داده اند .
آنکه بیداری اجتماع را هر ذله کی خود عقیده
میدارند .
و آنکه در راه ارشاد و هدایت گمراهن فداکاری
مینمایند . و کانکه میسوزند تا شمعی فرا راه
جورند گان حقیقت باشند .

پیغام خدا

موضوع قائمیت و مهدویت از مطالبی است که
کلیه فرق اسلامی بمحاجب احادیث نبوی(ص) بر آن
اتفاق دارند.

شیعیان این مقام را منحصرآ مخصوص حضرت
حجۃ بن الحسن العسكري علیہ السلام میدانند و حتی این
موضوع را بسیاری از دانشمندان عامله در کتابهای خود
ذکر و تأیید نموده‌اند و بخصوص بعضی از آنها کتابهایی
در این باره تألیف و یا قسمی از کتاب خود را اختصاص
پاین مطلب داده‌اند که از آنجمله کتاب البيان فی احوال
صاحب الزمان و کتاب الیوقیت والجواهر (باب ۵۶) را
میتوان نام برد.

مشهورترین و مهمترین حدیثی که همارا بدین
موضوع رهنمون میسازد و مورد اتفاق دانشمندان

و همچنین مدعیان جدیه ها نند علیهم حمد باب و
میرزا حسینعلی نوری میباشد حدیث لوح فاطمه(ع)
است که علاوه بر اینکه مقام قائمیت و مهدویت را
به حضرت محمد بن الحسن العسكري علیهم السلام
انحصر میدهد نام یکایك ائمه اسلام را نیز ذکر

مینماید .

برای اطلاعات بیشتر خوانند گان گرامی
میتوانند بکتاب منتخب الائمه تأليف آقای لطف الله صافی
مراجمه نمایند، ضمناً باید دانست بطوریکه از صفحه
۴۷ کتاب دلائل سبعه از تأليفات علیهم حمد باب
بر میآید حدیث مذکور در کتاب ایقان صفحه
همچنین میرزا حسینعلی نوری در کتاب ایقان صفحه
۱۹۰ نیز بدان استدلال کرده است .

چون مقام قائمیت و مهدویت از نظر مسلمانان
بسیار مهم است لذا بسیاری بطبع هال و جاه و با
عنوان ریاست طلبی و اصلاح اجتماع بدروغ این

هنوان را برخود بسته و چند صباحی عده‌ای ساده لوح
و یا شیاد را بدور خود کرد آوردن دولی بالاخره باد
آورده را باد برد و از آنهمه غوغاو جنجال اثری باقی
نمی‌اند، این افراد بعضی شیعی مذهب و برخی سنی و در
 اوآخر کار اکثراً ملحد و کافر بودند شرح حال این
 افراد را در کتب تواریخ و بخصوص کتبی که راجع
 به حضرت مهدی ظفیر و مدعیان مهدویت نوشته شده
 است هیتوان مطالعه نمود.

مدعیان مهدویت اکثراً کار خود را از پاییت
 شروع کرده‌اند یعنی ابتدا ادعای رابطه مستقیم با آن
 حضرت را پیش کشیده و عده‌ای را بدور خود جمع
 نموده‌اند.

پس از این مقام ترقی کرده‌ادعای اهانت و
 مهدویت و بعد آرالت و بالاخره دربویت و الوہیت
 نموده‌اند. اینان معتقد بودند که خدادار آنان حلول
 و یا تجلی نموده است. احکامی که بعنوان رسالت

آورده‌اند اکثر آموجود داشت و بیشتر بجانب بی بند
و پاری و انحرافات جنسی حتی در بعضی بتمایل بجنس
موافق گرایش دارد و این میتواند دلیلی بر وجودیک
بیماری روحی مشترک و نوعی جنون جنسی در این
أشخاص بوده باشد که امروزه از نظر روان کاوی
مشخص شده است .

از مدعیان مهدویت در زهانهای قدیم میتوان
محمد بن نصیر نعیری ، شلمغانی ، حسین بن منصور حلاج
را نام برد و این افراد در اوآخر قرن سوم و نیمه اول
قرن چهارم هجری هیزیسته‌اند .

در اواسط قرن نهم هجری شخصی بنام سید
محمد مشعشع در خوزستان با ادعای نیابت و بالآخر
مهدویت بر خاست او مقالاتی بسبیک قرآن نوشت با این
ترتیب که آیات قرآن را با یک مقدار بافت‌های خود
مخلوط نمود و آنها را بعنوان سند حقانیت و برهان
صدق ادعای خود معرفی میکرد .

در نیمه دوم قرن ۱۳ هجری ناگهان چند همهدی
در تقاطع مختلف ممالک اسلامی با فو اصل زمانی کوتاهی
نسبت پیکدیگر پیدا شدند . هتلادونفر آفریقائی با
این ادعا قیام کردند و مردم را بخود خواهند و از
ایمان و اجتماع هر دم استفاده کرده ضربات سنگینی
بر پیکر استعمار گران فرانسوی و انگلیسی وارد
کردند ولی بزودی از بین رفتند

در همین هنگام دو نفر دیگر در آسیا باین عنوان
قیام نموده و در جهت عکس استعمار گران را در راه
خود کمک و مساعدت نمودند و بر موجبات بد بختی دو
گروه بزرگ اسلامی ایران و پاکستان افزودند ،

این دو نفر علی محمد باب شیرازی و غلام احمد
قادیانی نام داشتند ، گرچه طرفداران قادیانی از نظر
تعداد و حیثیت جهانی و افکار و عقائد واجد اهمیت
بیشتری هستند ولیکن بعلت وضع محیط ما و شرائطی
که ایجاد مینماید اساس و بنیان پیدایش باب ورقان

و نظریات وی را مورد بحث قرارخواهیم داد .

قبل از اینکه وارد تاریخ زندگانی باش شویم
لازم است مقدّماتی که اجتماع را مستعد به پذیرش
اینگونه دعاوی نموده بود و همچنین افکاری که مسیر
رفتار و دعاوی وی را شخص ننموده بود بررسی
قرار دهیم .

در آن زمان ایران تازه باز دست دادن ۱۷
شهر قفقاز از رنج جنگهای ده ساله و دو ساله با رسای
ترکی آسوده شده بود .

وضع مملکت بعلت اعمال نفوذ بگانگان
بسیار خراب و زندگی بر هردم بسیار سخت بود عموم
هردم فریاد و ناله و استغاثه بدرگاه خدا پرده بودند
که مصلح کل را از پرده غیب بدرآورده و مسلمانان
تا پسامان را سامانی بخشد .

در چنین وضعی در سال ۱۲۶۰ هجری قمری
شخص بنام علی محمد شیرازی ادعای پایتی کرد .

گفتار و کردار و عقائد وی زائیده هستکی بود که
ابتدا بآن سرپرده بود .

وی در سال ۱۲۳۵ هجری قمری در شیراز
متولد شد پدر وی محمد رضا بزرگ شیرازی و
مادرش خدیجه بود در دوران کودکی پدر خود را
ازدست داد و سرپرستی وی را داییش سید علی بهمن
گرفت .

وی هنگام طفویت در شیراز به مکتب شیخ عابد
که پیر و عقاید و آراء شیخ احمد احسائی^(۱) بود
می رفته است . در پاورقی کتاب مطالع الانوار شریعی
صفحه ۵۹ از قول میرزا ابوالفضل گلپایگانی که بیکی
از بزرگان بهائی میباشد این مطلب ذکر شده است .
و کتب میرزا ابوالفضل فی کتاب خطی بان الباب «
و کان يبلغ من العبر ست او سبع سنوات عن دخول »

---

(۱) شیخ احمد احسائی طریقه شیخیه را بر این چهار
اصل: معرفت خدا، معرفت رسول معرفت امام - معرفت دکن
رابع ، پایه گذاری کرده بود .

« مدرسه الشیخ عابد و کانت المدرسة تعرف باسم »

« قهوه‌اوپایه و مکث الباب فیها خمس سنین تعلم »

« فیها عبادی اللہ الفارسیہ »

ترجمه: هیرزا ابوالفضل در کتاب خطی
مینویسد. باینکه باب ۶ یا ۷ ساله بود که وارد مدرسه
شیخ عابد گردید و مدرسه معروف به قهوه‌اوپایه بود
و باب در آن مکان برای مدت ۵ سال عبادی لغت فارسی
را می‌آموخت.

و بدون شک میتوان گفت در آن مکتبه نج بدنی
بسیار دیده زیرا بعدها که کارش با دعای فائمه و
شارعیت کشیده در کتاب بیان عربی صفحه ۲۵ خاطرات
گذشته را باز گویندند و حتی از معلم خود که نامش
محمد بوده تقاضا مینماید که هنگام تنبیه وی را از
حد وقار بیرون نبرد.

افکار و عقاید شیخ احمد احسائی بویله شیخ
عبد در زوایای هفر این کودک رسوخ نمود. علت
کناره گیری او از تحصیل معلوم نیست. شاید کندی

ذهن او باشد و بهر حال پس از ترک تحصیل یعنوان
تھارت از شیراز بطرف بوشهر حرکت نمود.
احمدیزدانی در کتاب نظر اجمالي در دیانت
بهائی صفحه ۵ مکتب رفتن علیه محمد و تحصیلات سواد
فارسی اور اتأمیل مینماید.

با وجود مدارک مذکور وهم چنین موارد بگردی
از این طائفه که رسماً تحصیل وی را نزد شیخ عابد
تصویح مینماید آقای عباس عبدالبها جانشین میرزا
حسینعلی نوری در کتاب گفتگو بر سر ناهار
(مقاآضات) چشم خود را بسته و چنین گفته‌اند:
«اما حضرت اعلیٰ (۱) روحی لالقدا در سن جوانی»،
«یعنی ۲۵ سال از عمر عبارک گذشته بود که قیام»،
«بر امر فرمودند در هیان طائفه شیعیان عموماً مسلم»،
«است که ابدأ حضرت در هیج مدرسه تحصیل»،
«نفر مودند و نزد کسی اکتساب علوم نکردند و»،
«جمیع اهل شیراز گواهی میدهند...»

کتاب گفتگو بر سر ناهار (مقاآضات صفحه ۱۹)

---

(۱) مقصود علی محمدباب است

آشتفتگی روحی علی‌محمد در شهر بوشهر مورد
اتفاق هورخین مسلمان و بابی و بهائی میباشد در کتاب
تلخیص تاریخ نبیل فرندي (تألیف اشراف خاوری)

صفحه ۶۶ چنین مستور است:

- د حضرت باب غالباً اوقات در بوشهر بتجارت مشغول *
- د بودند و با آنکه هوا در نهایت درجه حرارت بود *
- د هنگام روز چند ساعت بالای پشت بام منزل تشریف *
- د میبردند و بنماز مشغول بودند آفتاب در نهایت *
- د حرارت میباشد ولکن هیکل مبارک قلبی بمحبوب *
- د واقعی متوجه ... *

میرزا آقا خان کرمانی بابی در کتاب هشت

پیشتر صفحه ۲۷۶ میگوید :

- د در قرب آن ایام با آن حر تمود در بوشهر آب *
- د را در کوزه میجوشانید با کمال لطافت و *
- د نزاکت سوری تمام ایام را از بامداد تا شام *
- د آن بزرگوار در بلندی بام ایستاده در برابر *

« آفتاب بخواندن زیارت عاشورا وادعه‌مناجات »

و اورداد و اذکار مشغول بودند »

تأثیر آفتاب سوزان و فعالیت دائمی‌وی اثری عمیق در آشنازگی خاطرش داشتند بعلاوه تعاس وی با اروپائیان در آن‌مکان انحرافاتی در طرز فکر وی بوجود آورد و عامل دیگری در تغییر روحیات وی پیشمار هیرفت (مضمونی از کتاب تمدن ایرانی تألیف جمعی از خاورشناسان صفحه ۳۱۹).

بالاخره علی‌محمد دستخوش اختلالات دماغی گشته ولذا بوسیله دایش بکر بلا فرستاده شد این تغییر آب و هوایم در او مؤثر نیفتاد رهگاه در کر بلا بدروس بید کاظم رشتی هیرفت (تلخیص تاریخ نیل زندگی صفحه ۳۰) و هر چهار آدمی شنید هینوشت.

نویسنده کان بایی و بهائی در اینکه باب بدروس بید کاظم رشتی هی رفته اعتراض زیادی ندارند ولی آنچه بیشتر هور دفتر استعنت حضور وی در درس بید رشتی

میباشد که با اختلاف نقل گردیده است .

وی بس از مرگ سید کاظم بشیراز هر اجع
نخود و در آن مکان خود را باب امام زمان معرفی کرد
یکی از شاگردان سید کاظم رشتی شیخی، بنام علی حسین
بشرطی اولین کسی است که از دستگاه شیخیه دعوت
او را بر اساس پاییت و عبودیت نسبت با امام زمان علیه السلام
پذیرفته است و این مطلب از سوره العنكبوت او لین سوده از
کتاب تفسیر سوره یوسف که برای او نوشته است
کاملاً روشن میگردد .

علاوه بر این در این کتاب تصریحاتی بوجود آمده
زمان حضرت محمد بن الحسن العسكري علیه السلام دارد .

کتاب رحیق مختوم تألیف آقای اشراف خاوری
جلد اول صفحه ۲۲ سوره العنكبوت را از تفسیر سوره

یوسف، نقل مینماید و در آنجا نوشته است :

«ان الله قد قدّر ان يخرج ذلك الكتاب
في تفسير احسن القصص من عند محمد بن الحسن
بن علي بن محمد بن علي بن موسى بن جعفر بن
محمد بن علي بن الحسين بن علي بن ابي طالب»

علی عبده لیکون حججه الله هن عندالله کر
علی العالمین بليغاً »

ترجمه: خداوند مقدر نموده است که این کتاب
(تفسیر سوره یوسف) را از نزد محمد فرزند حسن
فرزند علی ..... فرزند حسین فرزند علی بن
ابطال بر بنده وی خارج نماید تا حاجت رسای خداوند
از نزد ذکر بر همه عالمیان باشد، و بدین ترتیب باب
افراد بوجود حضرت ولی عصر (عج) مینماید.

باب هنگامی که ظاهر آغاز حرکت بمکه بود
پیاران خویش کفت پروید بمردم بگوئید باب موعد
آشکار شده است «تلخیص قاریخ نبیل زرندي صفحه ۸۱»
او بصورت ظاهر از خانه خدا بر گشت چون
پیوشهر رسید هورد تعقیب حکومت آن سامان قرار
گرفت و از بوشهر وی را بشیر از روانه نمودند و برای
محاکمه و بررسی عقائد وی مجلسی از علماء شیراز
تشکیل شد و سرانجام در مسجد وکیل شیراز با

---

۱ - موضوع حج رفقن وی مورد تردید است

حضور امام جمعه کلیه دعاوی خود را انکار کرد و
بر اشخاصی که او را پدان امتیاز همتا زدند لعنت
فرستاد (تلخیص تاریخ نبیل زرندي صفحه ۱۳۸-۱۳۷) .
چون پس از این واقعه دقت فریدی نسبت به
باب دعاوت نمیشد از فرصت استفاده کرد و با ارتباط
پنهانی که با حاکم اصفهان هنوجهر خان گرجی
(روسی) که شخصی متعظاً هر باسلام بود داشت، از شیراز
گریخت و با اصفهان رفت و در آنجا نیز ادعای پایت را
تجدید کرد ،

در این هنگام یاران وی شروع پاییجاد تشنج
و انقلاب در بعضی از نقاط هملکت نمودند، دولت وقت
از هنوجهر خان در خواست کرد که وی را به تهران
 منتقل سازد، او نیز برای فروشنده سر و صدای مردم
 بصورت ظاهر بابرای بازرگانی چند پهلو طرف تهران
 فرستاد ولی همان شب او را مخفیانه از پیراهن اصفهان
 بر گرداند و حدود هشت ماه تمام وی را در عمارت خورشید
 اصفهان یعنی هقر فرهانده خوش نگهداری کرد

(تلخیص تاریخ نبیل زندگی ۱۹۵۱۹۳)

پس از هرگ وی حاکم جدید اصفهان بی
جریان اطلاع پیدا کرد و پاپ را بطرف تهران فرستاد
پاپ قبل از ورود به تهران از قریه کلین (از دهات
اطرافی) به تبریز و از آنجا بزندان ها کو و
چهاریق منتقل شد و بالاخره برای اغتشاشاتی که
از راه نامه پراکنی در گوش و کنار کشور ایجاد
نموده بود او را در تبریز محاکمه کردند و بطوریکه
از صفحات ۲۰۴ و ۲۰۵ کتاب کشف الغطاء میرزا
ابوالفضل گلبایگانی بر می‌آید توبه کرد عین توبه نامه
و مدارک و اسناد آن در صفحات آخر این جزو درج
گردیده است .

دعاوی مختلف و تلوں افکار و نوشته‌های بی معرف
و بی اساس و رفتار جنون آمیز او علمارا بر آن داشت
که بعلت شبہ خبط دماغ بر اعدام وی رأی ندهند ،

(Brown، The Babi Religion P. 259)

ولیکن صدراعظم ایران امیر کبیر بحاطر رفع غائله‌های

پیاپی که در نقاط مختلف کشور روی هیدادو در طی آن هزاران نفر از افراد بیگناه مسلمان کشته هیشندند صلاح در آن دید که وی را بقتل بر ساند ولذا در سال ۱۲۶۶ در تبریز تیو بار آن شد و جسدش را در گنار خندق تبریز انداختند و سگان تبریز بنو ائمی رساند.

«تاریخ مذاهب و فلسفه در آسیای مرکزی

تالیف کنت گینو فصل دهم»

باب در زندان‌ها کو و چهریق در او آخر عمرش سال ۱۲۶۵ هجری ادعای مهدویت کرد بدنبال آن تیز ادعای رسالت نموده و کتب چندی نوشته و ضمن آنها احکامی آوردو نام دو کتاب را بیان گذارد، بیان عربی و دیگری بیان فارسی که موفق با تفاسیر آن نگردید و بالآخره ادعای خدائی هم کرد است.

در کتاب لوح حبکل الدین ضمیمه بیان عربی

صفحه ۵ میگوید:

«ان علی قبل نبیل ذات الله و کینو نیته»
که منظور از علی قبل نبیل علی قبل محمد

یعنی علی‌محمد‌بیاشد زیرا نیل و محمد از نظر حروف
ابجد مساوی هستند و جمع حروف هر کدام ۹۲ میشود
و این سبک مغلق گوئی از شاهکارهای ادبی وی میباشد.
ادعاهای وی که از بایت‌آهان شروع و به
خدائی ختم گردیده بود در پیروانش نیز سرایت کرد
تا پدانجای که قرة‌العین که زن جوان و زیبائی بود
ادعای خدائی نمود در صفحه ۲۵۴ جلد دوم مکاتیب
عبدالبهاء چنین نگاشته است .

«وجناب طاهر» (۱) انى انا الله را در بدهت ما هنآن
«آسمان باعلى النداء بلقد نمود»
برای درک هیزان شعور جناب باب بعضی از
احکامش را از بیان فارسی و عربی نقل میکنیم :
در صفحه ۴۹ بیان عربی میتویست :

« لا ترکين البقر ولا تحملن عليه من شيء »
« ... ولا تشربن لبىن الحمير ... ولا تضر بن »
« البيضة على شيء يضيعها فيه قبل ان يطبخ »
« هذا ما قد جعل الله رزق نقطه الاولى »

---

۱ - طاهر لقب قرة‌العين است

« فی ایام القياوه لعلکم تشكرون »

یعنی سوار گاو نشود و بر آن چیزی حمل
نکنید ... شیر خر نخوردید ... تخمر غررا قبل از آنکه
پخته شود بر چیزی نز نید زیر امتحتو یا اتش ضایع میگردد
این‌ها را خداوند روزی میرزا علی محمد باب (نقطه اولی)
در روز قیامشان قرار داده که میل نهایند و شما از

ایشان تشکر کنید !!

در صفحه ۱۹۸ بیان فارسی مینویسد :

« فی حکم محو کل الکتب کلها الاما انشئت »

« او قىشىء فی ذاللک الامر »

یعنی درباره حکم از بین بردن تمام کتب مگر
آنچه راجع به این امر (بایگری) نوشته شده یا
خواهد شد .

بد نیست برای بی بردن به بیک دستورات و
اساس تعالیم باب گفته آقای عباس افندی را هور دقت
قرار دهیم .

ایشان در صفحه ۲۶۶ کتاب مکاتیب جلد دوم

هینویسند :

« در یوم ظهور حضرت اعلیٰ منظوق بیان، ضرب «
اعناق و حرق کتب و اوراق و هدم بقاع و ،
قتل عام الامن آمن و صدق بود »

و در اینجا پذیرفته بدانیم که جناب باب برای
جیران قتل عام و ازدیاد نفوس بشری پیشنهاد دیگری
فرمودند .

در صفحه ۲۹۸ بیان فارسی اظهار میدارند :
واجب است بر هر کس که متأهل شود تا ازوی
هاقی ها ند فردی که یکتاپرست باشد و باید که در این
کار بکوشد و هر گاه در یکی از طرفین هانعی پیدا شد .
جایز است که بدیگری اجازه دهد که ثمرهای را آشکار
نماید (بنابراین اگر از ناحیه مرد اشکالی پیش آمده
میتواند بهمتر خود اجازه دهد که با مرد دیگری
هم بستر شود و برای شوهر خوش یک کاکل زری
سوغات بیاورد)

« فی ان فرض لکل احد ان يتعاهل ليبقى »

«عمرها هن نفس یو حدا لله ربها ولا بد ان»
«یجتهد فی ذالک وان یظہر من احدهما»
«های منعهم عن ذلک حل علی کل واحد»
«بادن دونه لان یظہر عنه الشمره»

آیا دنیا در انتظار کسی بود که چنین احکامی
بیاورد؟

همانطور که گفته شد باب را در تبریز اعدام
کردند ولی با اعدام وی غائله نخواهید زیرا دستهای
هر هوزی که از طرف بیگانگان حمایت میشدند از
خاهوش شدن این صدا جلوگیری میکردند.

کمی بعد از کشته شدن هاب از طرف بایان
نسبت بناصر الدین شاه سوغ قصده شد پس از این حادثه
عددی از آنها را گرفتند و بنداشتن اند اختند از جمله
آنها میرزا حسینعلی نوری بود که وقتی مطلع شد که
تحت تعقیب حکومت است با کمال شجاعت و صراحت
سفارت روس پناهندگی شد که شرحش را در صفحات
آتیه با هزارک آن خواهید خواند.

پالآخره علی رغم کوشش‌های دستهای هر موز، صدراعظم وقت و سفیر روس از ترس رقیب سرشت خود (سفیر انگلیس) مجبور شدند هیرزا حسینعلی نوری را بعنوان امانت خود دولت ایران تحویل دهند، پالآخره او بزندان رفت ولی باز هم از حمایت اجنبی برخوردار بود. پس از مختصر زمانی بدستیاری سفیر روس از زندان آزاد گردید و با نماینده آن سفارتخانه ببغداد سفر کرد پس از هدتی از بغداد پسلیمانیه رفت و بنام درویش محمد هدتی در آن نقاط بود در این هدت از اساتید خود تعلیمات جدیدی را در محل فاعله‌هی فرا میگرفته است پس از دو سال به بغداد هر اجع نمود و در این هنگام بین او و برادرش هیرزا یحیی که از طرف پاب به جانشینی انتخاب شده بود فرماع در گرفت و بخاطر باز گرفتن این مقام از برادر، از هیچ نوع دیسیه‌ای فرو گذار نکرد تا آنجا که برادر خود را متمم داشت که در حر هیرزا علی‌محمد شیرازی تصرف نموده و پس اورا وقف دیگر انقدر اداده است (کتاب بدیع صفحه ۳۷۹)

در اثر کشکشها و تبهکاریهایی که انجام میداد
دولت عثمانی وی را از بغداد به ادرنپروانه کرد.

دامنه اختلافات بالا گرفت و منجر باختشاشاتی
گردید، بالاخره دولت عثمانی صلاح چنان دید که
برای جلوگیری از بلوایین دو برادر را جدا نمایند
لذا میرزا حسینعلی و خانواده او را با تفاق سه نفر از
پیروان پیغمبر به عکا و برادرش میرزا یحیی را با چند نفر
از هوای خواهان میرزا حسینعلی به قبرس فرستاد پیروان
میرزا حسینعلی هریدان میرزا یحیی را در عکا کشته

(قرن بدعیع قسمت دوم صفحه ۲۴۵)

میرزا پس از اینکه پانیونگ بازیهای خود
حریف را از هیدان بدلید بود مقام جانشینی باب را
برای خود زینده نیافت و لذا ابتدا ادعای پیامبری
و پس الوہیت نمود، در آن هنگام بازار خدائی رواج
پیدا کرده بود و هر که از پیروان صبح از خانه پیرون
پیامد هوس خدائی میگرد بحاظ همین موضوع بود
که چناب نیل زرندی اورانصیحت کرده و میگوید:

خلق گویند خدائی و من اندر خوب آیه
پرده برداشته همیند بخود نسگ خدائی
او هم نصیحت را بجان و دل قبول کرد و در
قصیده عز ورقائیه چنین ایر ازداشت
کل الالوه من رشح اهری تألهت
کل الربوب من طفح حکمی تربت

مکاتیب عبدالبهاء جلد ۲ صفحه ۲۰۵

یعنی تمام خدایان از ترشح امر من خدا شدنند و همه
پروردگاران از دهیدن حکم من پروردگار گردیدند
میرزا حسینعلی کتابی بنام ایقان نوشته که
در آن آیات قرآنی و روایات اسلامی را برای اثبات
موقعیت باب آورده است ولی تا آنجا که دستش
رسیله از درزی و تحریف و جعل و تزویر در آیات و
روایات کوتاهی نکرده است

مثل آیه ۲۱۰ سوره بقره «هل ينظرون الا ان
یأتیهم اللہ فی ظلل من الغمام» را در دوجا با ترجمه بصورت

یوم یاتی الله فی خلل هن الفمام نقل کرده است^(۱) اما
پیروان هنگامی که دیدند افتضاح است در چاپهای
بعدی کتاب خدای خود را تغیر دادند و صحیح آنرا
نوشتند، هم چنین پس از روایتی جمله بظیر با قار
مثل القرآن را جعل و بجای جمله حقیقی روایت
«اما هن محمد فالخر و ج بالیف» آورده است.

بطور خلاصه این کتاب مجموعه خدمهها و
نیونگها و خباتهای میرزا است و سر لوحه آثاری از
پیروان نظری فرائد میرزا ابوالفضل هیاشد از طرفی
مطلوبش بطور کلی بی اساس و غیر قابل قبول است.

کتاب دیگری بنام افسوس بخواهش پیروان
نوشته که کتاب شرع و احکام جدید او است و از برای
اصلاح اجتماع در قرن بیستم مطالب عجیب و غریبی
دارد همچنان دستورهایی دارد که برای جلوگیری از دزدی
دفعه اول تبعید و دفعه دوم جبس و دفعه سوم داغی
بر پیشانی دزد بگذارند تا هر دم او را بشناسند و خلاصه
با این حکم دزدی با سابقه و رسمی برای اجتماع تهیه

۱- ایقان چاپ اول که دارای ۱۵۷ صفحه است

میکنند زیرا برای دفعات بعد حکمی ندارند.

ازش ناموس اشخاص را ۹ متنقال طلا معین کرده‌اند زیرا جزئه زنا را ۹ متنقال طلا که هر متنقال آنهم ۱۹ نخود است قرارداده‌اند و ازش خانه بکفرد انسان را هساوی یک انسان دانسته است. دستورهای دهد اگر کسی خانه‌ای را آتش زد خود او را باید آتش بزند (کتاب اقدس) و بالآخره چون دید از عهده قانونگذاری بر نمی‌آید و احکام دیگری اگر بیاورد بیشتر رسوا خواهد شد لذا تدبیری اندیشیده و برای قانونگذاری دستورداده است که بیت‌العدالی در آینده تشکیل شود و ریاست آن بازولی اهل‌الله باشد ترتیب انتخاب اعضای آنهم باید بسبک پارلمان یکی از کشورهای اروپائی بخصوص انگلستان انجام پذیرد (۹۴۳ جلد دوم رحیق مختوم).

بالآخره وی در عکا هر دو دستگاهی هم که از

(۱) او حمایت مینمود از بین وین برآفتاد و لذا جانشین وی عباس افندی برای ادامه بعملیات استعمالی و

---

۱ - زو سیه ترازی که در بال ۱۲۹۰۱۶۷ مقرر چشم شد

جاسوسی خود در تحت حمایت و فرمان دولت انگلیس قرار گرفت .

عباس در جنگ بین الممال اول برای تجهزیه
دولت عثمانی بقوای انگلستان کمکهای شایانی نمود
و در اثر جاسوسیهایی که برای آن دولت کرده بود
هورده سو عظن دولت عثمانی قرار گفت تا آنجا که
وی را تحت نظر قرار داده و تصمیم باعدام او داشتند
ولیکن بالا فاصله در سایه حمایت دولت انگلستان قرار
گرفت، و بالاخره از ذرّ پنجم پادشاه انگلستان
توسط ژنرال الینی لقبسر دریافت داشت .

عباس نیز به پیروی از پدر بزرگوارش با برادر خود
غصن اکبر شروع به مخالفت نمود و بالاخره سبب
تفرقه دیگری در این امر گردید و بر خلاف مضمون
وصیت‌نامه پدرش وی را از جانشینی خویش محروم کرد
و در لوح وصایا که در آخر عمرش نگاشته نوئد ختری
خود را بنام شوقی افتدی بجانشینی خویش انتخاب
نموده است ولیکن بعقیده عده زیادی از بهائیان این

و صیت ناهه نیز ساختگی هیاشدزیرا که مادر شوقي آن
را جهت جانشینی فرزندش جعل نموده است.

در ذهن عباس عبدالبها هر ام بهائیت بصورت
پنهانی درهیان پیروان بود و طرفداران دی بهیج وجه
جرئت اظهار و آشکار نمودن آنرا نداشتند و همگی
حقید بودند که برای حفظ ظاهر ، دستورات اسلامی
را بنحو اتم انجام دهند و لذا خود ایشان هم تا آخر
عمر روزها برای اقامه جماعت به مسجد هیفتند و
خود را بصورت فرد مسلمان جلوه میدادند اما در
مقابل از هم ترین دستورات پدر خودهم سر باز هیزدند
و برای بکبار هم که شده نهاد رکعتی را که پدرش
واجب کرده بود نخواندند تا اقلال پیروان ایشان
طرز برگزاری نهاد دین قرن اتم را یادداشته باشند^(۱)

---

۱ - د ای ثابت بر بیان در خصوص صلوٰۃ تبع رکعات سؤال
فرموده اید آن صلوٰۃ با کتبی از آثار در دست ناقصان گرفتار
تا کی حضرت پروردگار آن یوسف رحیمانبر از چاه
تاریک و تار پدر آرد. کتاب گنجینه حدود و احکام نقل از
عبدالبها عباس صفحه ۳۲

بالآخره پس از مرگ وی جناب شوقي افندى که اورا
ملقب به ولی امر الله گردد بود نه بحاشش نشست وی جوانی
فرنكى هاب بود وزن آمريکائى داشت بيشتر اين عمر
خود را مشغول با تفریح و عیاشی در شهرهای اروپا
هیگذاند و بهمه چيز شباخت داشت جن پيك شخص
روحانی ویا یك پیشو او حتی یك لیدر حزبی و رفتار
او سبب شد که گروهی از بهائیان که از فردیک با او
در تماس بودند توانستند رهبریش را پنهان نمودند ولذا
انشعاعات دیگری در این هر آمپدید آمد .

بد نیست بد آنیم جناب عباس دو پیشگوئی داشت
باره شوقي نموده بودند که هر دو نه پروج از ابددا آمد
یکی راجع به تشکیل بیت العدل در زمان ولی امر يعني
شوقي که او توانست آن را تشکیل دهد و دوم راجع بمقام
ولایت امر که باید پس از شوقي در نسل وی قرار گیرد
و عجیب آنکه او فرزندی پیدا نکرد .

شوقي در سال ۱۳۳۶ در لندن بعرض انگلستان
در گفت و اکنون بهائیت تحت نظر هیئت بنام ایادی

امرالشعر کب از ۹ نفر بریاست ذن اهریکانی شوقي اداره معاشر
در اردیبهشت ۱۳۴۲ پس از گذشتن بیش از یک قرن
مجلسی بعنوان کنگره بینالمللی بهائی! تشکیل دادند
و در این مجلس ۹ نفر را برای بیتالعدل جهت وضع
باقیه احکام و اداره امور انتخاب کردند که سه نفر آنها
ایرانی هستند،

بهائیان کمان می بودند که با تشکیل این جلسه
در لندن موقعيتی در اجتماع جهانی پیدا خواهند گرد
ولی پس از صرف بودجه هنگفتی که از دستبرد ثروت
عمومی کشور ایران تاهین شده بود فهمیدند که در
دنبی محلی از اعراب ندارند و امر بر بانیان این خیمه
شب بازی هشتبه نمی گردد.

پس از تشکیل بیتالعدل عده‌ای که آن را
مخالف با دستورات جانب میرزا و عباس دیدند از
فرمان این دستگاه نیز سر باز زده و بر اختلافات
داخلی افزودند ..

خلاصه این بود شمه‌ای از تاریخ و احکام و مطالب

رهبران این جمیعت که برای راهنمائی و هدایت بشر
آمده‌اند!! در کتابهایی که برای پیروان نوشته‌اند و
دود از چشم‌منقدین اشاره می‌کنند چند هو موضوع هم
جلب توجه می‌کند که از این قرار است:

۱ - حتی یک استدلال درست و منطقی در تمام
کتابها نمی‌توان یافت.

۲ - مطالب متفوّله از کتب دیگر ان که بعنوان
استدلال و یا شاهد آورده‌اند بخصوص قرآن و روایات
اسلامی بیشتر تحریف شده و بهبود چو جه رعایت اهمیت
را نموده‌اند.

۳ - مطالب ضد و نقیض در کتابهای ایشان
بقرار آنی دیده می‌شود. اکنون برای روشن شدن وضع
سیاسی و علل سیاسی پیدایش آنان توجه‌شما را به مقاله
بعدی جلب همینماید.

هنگاهیکه دوران دپرسان را هیگذرانیدم
و در ضمن از خواندن نوشته های گوفا کون درسها
هیا هو ختم، روزی جزو های بدم: سید آنرا با کنجه کاری
خواندم و از ناپسماهانیها ؎ی که فردی بیگانه برای هلتی
بوجود آورده بود در شگفت شدم،
این نوشته داد داشتمها ؎ی از دل سفیر خارجی بنام
کینیاز (شاہزاده) دالگور کی بود که بر نامه کار خود
را در آن بنگارش در آورد، بود.
من که جوان بودم بسختی هیقوانستم باور کنم
که هر دی با این نقشه های عجیب ابتکازی آئینی را
پی ریزی بنماید و گروهی بدان دل پندند.
در مقدمه آن نوشته بود که پادداشت های هذ کوز

روزیه اثریک جاسوس تزاری میباشد که در مجله شرق ارگان
کمیسیون خارجی شوروی در شماره های سالهای ۱۹۲۴ و ۱۹۲۵
چاپ و پس بفارسی ترجمه و در اختیار ایرانیان
گذاشته شده است.

گرچه موضوع فوق کاملاً صحیح بود و در
اصالت آن هیچگونه تردیدی نمیتوان داشت ولیکن
برای من دسترسی به آن مجالات لازم بس مشکل بود،
روزها سپری شد و همواره موضوع را بخاطر هیداشتم
و در عین حال با تردید بدان می‌اندیشیدم.

بعدها برای من روشن شد که آئین ساختگی
بهاشت فقط بخاطر کمراهی و تفرقه بین افراد این
ملکت، بی ریزی شده است و در بازه این موضوع دلالت
بسیاری یافتم ولی باز هم در این فکر بودم که بر همان
محکمی برای اصالت آن نوشته بدم آورم.

خوب شنختا نه اخیراً بدین هدف نائل شده و تصریحات
بسیار جامعی از کتابهای این فرقه یافتم که مندرجات
یادداشتها را تأیید مینمایند و بر آن شدم که در دسترس

خوانند گان گرامی بگذارم

آمده است که با چشمی باز حقائق را نگریسته
و بدنبال هر آنچه نام آن را مذهب و یا دین گذاردند

غرویم.

اکون توجه شمارا بمعطاب تاریخی ذیل جلب

هم نعایم:

روز گاری که کشور ایران سر زمینی پنهان و بود
وملتی یکدل و هم پیمان داشت، همسایگان با نظری
تند و ترسناک بدان مینگریستند و همواره در آندیشه
بودند تا این بگانگی را ازین بیرون شاید ورزید
این گیرودار از درآمدهای سرشاروی جیبی پر کنند،
جنگهای ایران و روسیه تزاری با اینکه در آتها با
شکست ایوان خاتمه پیدا کرد ولیکن بدانها نشان
داد که قیام ملت ایران را که از وحدت و احترام آنان
به رهبران اسلامی سرچشمه میگرفت، کوچک توان
شد. بر آن شدند تا به روسیه که ممکن است در آن
دخنه کرده و بب انشعاب و دودستگی آنان گرددند.

شکست ایرانیان در جنگها و عهد نامه های
قر کمان چای و گلستان راه را برای جاسوسان دولت
تزریقی آماده نمود.

استعمارگران میخواستند ایران و بقیه کشور-
های اسلامی را تحت سلطه خود در آورده و راهی
بدریای آزاد پیدا کنند و با درنظر گرفتن ضعف دستگاه
های دولتی، تنها نیرویی که در مقابل آنان استاد کی
میکرد عقائد و همیستگی هسلمانان بود که همچون
دڑی محکم، غیرقابل شکست جلوه می نمود.

برای فتح این دڑ محکم بر نامه ای عجیب درنظر
گرفتند و خواستند این سدرا بشکند، وسیله ای جز
لین بود که از راه ایمان بدرآیند و ایمان را بر باد
دهند.

همچنان که در این جزو خواهید خواند عملیات
و خشناک و عجیب خود را شروع نموده و بر اثر آن
دخنه ای بس بزرگ بوجود آوردند، کشمکشهای
داخلی، ضعف ایمان، دودستگی، نفاق، انحراف، جزوی

از پر نامه اولیه آنان بود که میخواستند در کشورهای
اسلامی بوجود آورند و خلاصه قدرت مذهبی را از زاده
مذهب سازی از بین ببرند .

جای بسی خوش وقتی است که هروزگاه حقائق
را آنچنان که باید و شاید بطور کامل بمانشان داده است
و اکنون با قاطعیت میتوان گفت دستهای سیاسی روز
ذینهای قرن اتم را بوجود آورده اند .

رساله کینیاز دالگور کی منتشر گردید و حقائقی
را که جز شرکاء این کمپانی دین سازی، دیگران اطلاعی
قد اشتبند بی پرده روشن ساخت ، اما دستهای هر هون
پلا فاصله از آستین پدر آمد و آنان که میکوشیدند تا آب
را گل آسود نموده و هاهی گیرند و حقائق را همیشه
وارونه جلوه دهند برد آن سخنها گفته و نوشته ها
نوشتند تا آنجا که عباس علوی مبلغ معروف در
کتاب خود منکر وجود شخصی بنام کینیاز دالگور کی
گردید ، غافل از آنکه جلوی این سیل را با پیل توان
گرفت و با گل خوردشید را توان اندود . این تنها

نوشته‌های کینیازدالگور که نبود که رابطه سری دین
سازان قرن اتم یعنی آقای میرزا علی محمد باب شیرازی
(نقطه اولی) و جناب میرزا حسینعلی نوری هازندانی
(بیاء اللہ) را با دربار کشود روسیه تزاری بر ملامیداشت
جامعه بهائیت نیز بدان اقرار و اعتراف نمودوا که باور
خداوید اینک از کتابهای آنها بخوانید و داوری کنید .
آقای عبدالحمید اشراق خاوری بزرگ ببلغ
حزب بهائی در کتاب تلخیص تاریخ نبیل زندگی در
صفحه ۵۳۳ پس از بیان وقایع قتل سید باب چنین
جینگارد .

« ... قسول روس در تبریز با نقاشی ماهر بکنار »
« خندق رفته و نقشه آن دو جسد مطهر را که در کنار »
« خندق افتاده بود برداشت . »

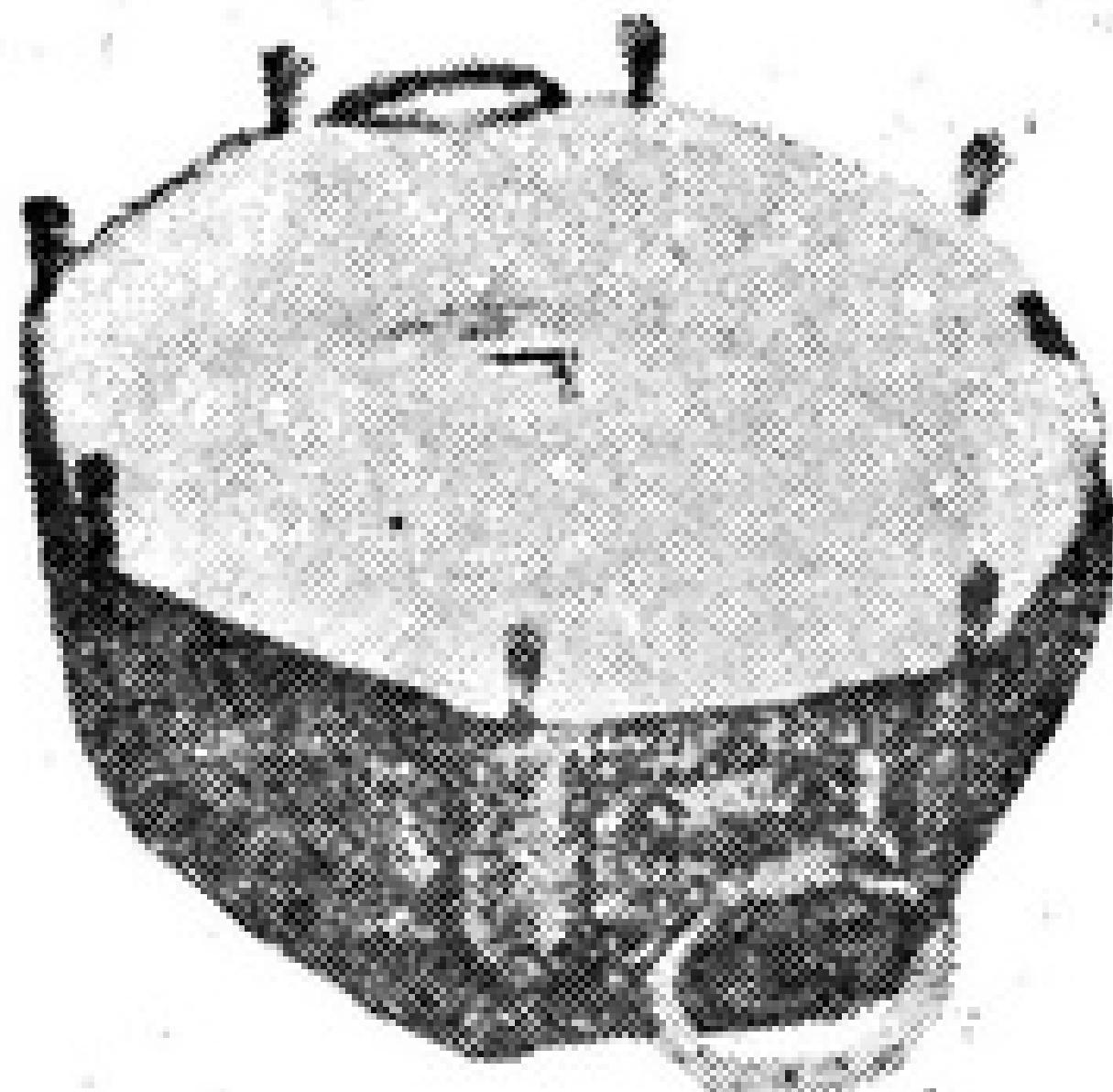
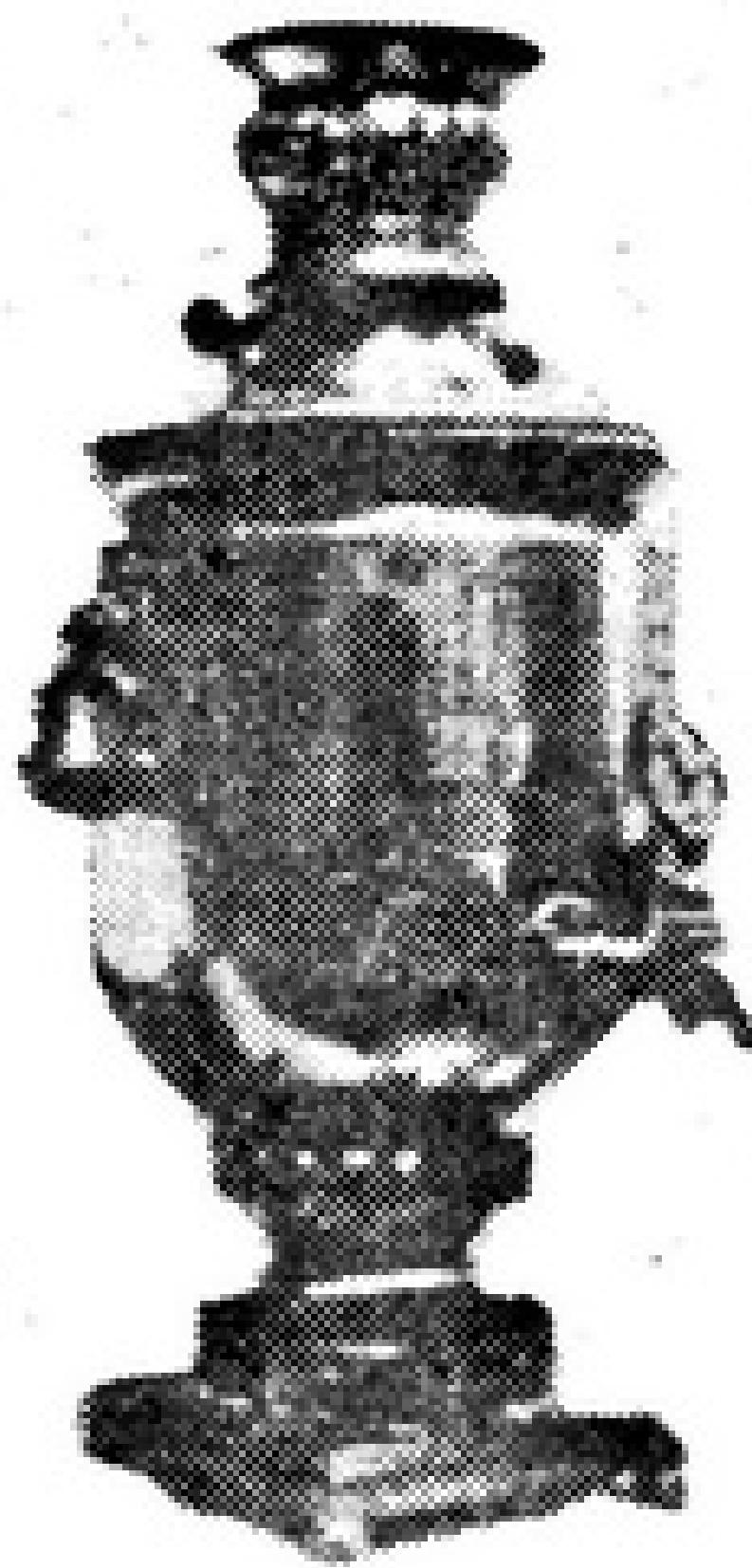
جناب عباس افندی (عبدالبها) در کتاب مقاله
سباح صفحه ۹ میگوید :

« ... روز ثانی قسول روس با نقاش حاضر شد »
« و نقش آن دو جسد را بوضوی که در کنار خندق »
« افتاده بود برداشت . »

میگویند : تصویری است از حضرت نعله اولی ۱۱
رب اعلی ۱۱! علی‌محمد باب . اما همچون گفتار های
دیگر شان عاری از حقیقت میباشد .

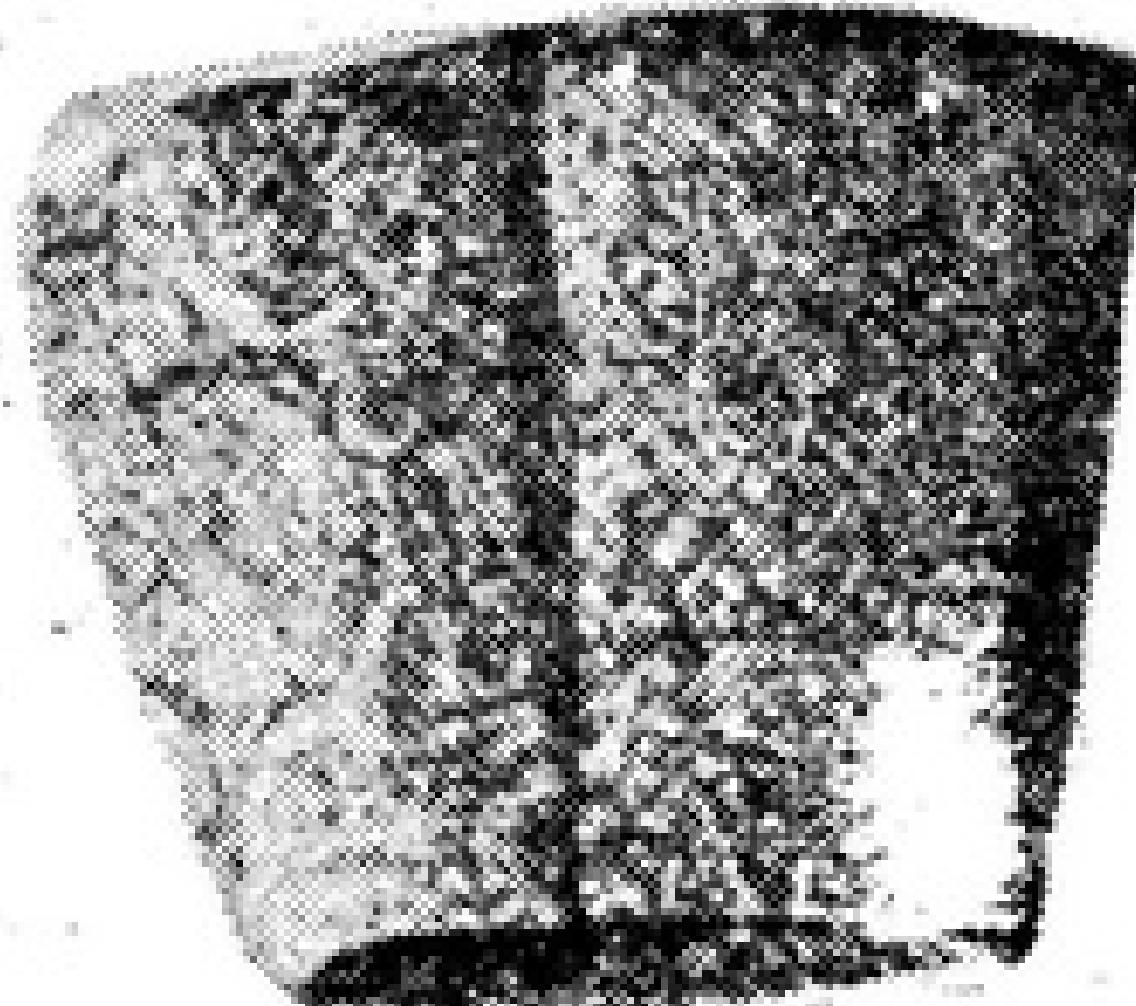
این موضوع خود نشان میدهد که فن‌سول روس
 کاملاً ناظر جریان بوده و کوچکترین پیش آمد را
 باطلاع دستگاه گردانده تقریباً هم‌زمان با این
 و گرن‌هی بسیار بی معنی است که یک‌سال پیش خارجی نسبت
 به یک‌تقریباً هم‌زمان با اعدام شده این چنین
 رفتار نهاد

این منقل باب است
 روز گار گذشت و باب کشته شد و با بیان یه بیانه قتل

باب نقشه ترور شاه وقت یعنی ناصرالدین شاه را کشیدند و در نیاوران بوی حمله کردند از قضا تیر بخطا رفت و جنایتکاران بدام افتادند ضارب را بالافق اسله کشند و همدستان وی را دستگیر نمودند، پس از تحقیقات معلوم شد که آنان از دسته پابیان هستند ولذا بقیه را تحت پیگرد قانونی قراردادند.

در این هنگام طوریکه از کتاب قرن بدیع قسمت دوم قالیف جانب شوقي افندی (ولی اهر الله اکه در سال ۱۲۳۶ شمسی در لندن در گذشت) صفحه ۳۴ بر هماید آقای هیرزا حسینعلی نوری که متهم به توطئه چینی برای قتل شاه وقت بود در لواسان بعنوان هیههانی بمنزل صدراعظم رفته بود.

این شب گلاه باب است

این موضوع وهم چمین شواهد دیگری نشان
هیدهد که صدراعظم همشهری آقای بهاءالله، بوسیله
مشارالیه با سفیر روس تماش داشته و بالآخره او هم همچون
میرزا حسینعلی، آلتی برای انجام مقاصد دولت تزاری
بوده است بنابراین کتاب تلخیص تاریخ نیل زرندي
تألیف آقای اشراق خاوری و قرن بدیع تألیف جناب
شوقي ایشان لو اسان را بهقصد نیاوران مقر اردودی
سلطنتی ولیکن در حقیقت بعنوان رفتن بسفارت روس در
زرنده ترک کرد و خلاصه چون خطر جانی در پیش
بود بسفارات روس تزاری پناهندگی شد. در کتاب تلخیص
تاریخ نیل زرندي صفحه ۳۴۸ سطر ۱۸ همگوید:

- «... درین راه سفارت روس که در زرنده،
- «فرزدیک نیاوران بود رسیده میرزا مجید منشی،
- «سفارت روس از آنحضرت مهمانی کرد و پذیرائی،
- «نمود، جمعی از خادمین حاجی علیخان حاجی،
- «الدوله حضرت بهاءالله را شناختند و او را از،
- «توقف حضرت بهاءالله در منزل منشی سفارت،
- «روس آگاه ساختند.»

اما ایشان که بمنزل شوهر همیشه خود رفته

بود از هنر سفیر روس سر در آوردند.

بد نیست در اینجا بدانید که این سفیر روس همان آقای کینیاز دالگور کی میباشد که مبلغان در هنگام صحبت و جناب عباس علوی در نوشته خود او را وجودی ساختگی قلمداد کرده و میکنند.

خوبست هم اکنون جناب ایشان سر از خاک بردارند و صفحه ۴۳ قرن بدیع قمت دوم تألیف آقای شوقي افندی (نوه دختری بهاء الله) را مطالعه نمایند آنجا که هی نویسید:

«... روز بعد با نهایت مقانت و خواندنی بجناب»

«نیاوران مقرر اردی سلطنتی رهبری شدند در»

«زرگنده میرزا مجید شوهر همیره مبارک که در»

«خدمت سفیر روس پرنس دالگور کی»

«Prince Dalgoroki سمع منشی گری»

«داشت آن حضرت را ملاقات و ایشان را بعنزل»

«خوبش که منسل به خانه سفیر بود رهبری و دعوت»

«نمود آدمهای حاجی علیخان حاجب الدوله چون»

«از ورود آن حضرت باخبر شدند موضوع را»

«بشارا به اطلاع دادند و او مراتب را شد»

«بعرض شاه رسانید»

خوب رویان گشاده رو باشد

عکس با نتایب هیرزا حسینی نوری ها قب بدهیه ا الله

عکس بی نقاب آقای میرزا حسینعلی نوری

-۴۷-

اینجاست که شاه وقت حس میکند که در زیر
این کاسه نیم کاسه ای میباشد و دولت خارجی هم در این
زهینه دست دارد و پس از هنگامه بگردد . برای تعقیب
و دستگیری متهمین شروع بفعالیت مینماید غافل از
آنکه آقای میرزا حسینعلی آنجنان را استگی بدستگاه
دولت استعماری دارد که گویا تبعه آن کشور است و
بلکه مهمتر از همه جزو اهانت کشور روسیه تزاری

←

یکی از دوستان بهائی ام که تازه از عکا مراجعت
نموده بود اظهار میداشت این عکس حضرت بهاءالله میباشد
شایست آن با عکس صفحه ۶۴ نیز مطلب را تأیید مینماید
آقای شوقی ربانی هم علیرغم گفته جناب عباس عبدالبها
اعتراف نمودند که بهاءالله روزگاری را بالباس عوضی بنام
در دیش محمد بس برد . است اما متأسفانه حضرات در
این باره هم طبق معمول کم لطفی نموده و این عکس را داد
یکی از کتابهای غیر معتبر خود بنام دیگری جا زده اند .

محسوب میگردد . خوبست توجه کنید : عده‌ای برای
قرور شاه وقت نقشه کشیدند و پس از انجام آن دستگیر
شدند دولت خارجی روی چه عنوانی میتواند یکفرمود
هنهم را نزد خود نگاهداشت و در تحت حمایت خویش
قرار دهد و پس از تسلیم نازه اهانت خود بداند ؟ آیا
این تصریحات مؤید رابطه‌های سری وی با آقای
کینیاز بالکور کی نیست ؟

در صفحه ۲۳۱ تلخیص تاریخ لبیل زرلدی به قیالد
مطلوبی که قبل از نقل گردید مینویسد :

- « (ناصر الدین شاه) ... فوراً حاموری فرستاد »
- « تا حضرت بهاءالله را از سفارت روس تحویل »
- « گرفته نزد شاه بیاورد سفیر روس از تسلیم حضرت »
- « بهاءالله بحاکم شاه امتناع ورزید و با حضرت »
- « گفت که بمنزل صدراعظم بروید و کاغذی چادر »
- « اعظم نوشت که باید حضرت بهاءالله را از طرف »
- « من پذیرائی کنم و در حظایق اهانت بپرس »

د کوشش نمائی و اگر آسیبی به بهاءالله برسد و
و حادثه‌ای رخ دهد شخص تو مسئول سفارت
د روس خواهی بود .

لازم است یکبار دیگر مطالبہ کور را بادققت

پنهانیم و از خود پرسید :

(۱) پناهندگی به سفارت روس !!

(۲) پرس دالگور کی سفیر دولت روس !!

(۳) تعجب شاه از پناهندگی وی !!

(۴) امتناع سفیر از تسلیم هیرزا حسینعلی به

فرستادگان شاه !!

(۵) رابطه وی با صدر اعظم و نامه او !!

(۶) بهاءالله یا امامت دولت روس !!

آیا اینهارا میتوان شوخی فرض کرد؟ آیا جز
این است که اسر از رابطه پنهانی وی را با سفیر روس روشن
می نماید و نشان میدهد که ایشان هم هز دور بیکانه
بوده‌اند . جناب شوقی افندی ولی اهل‌الله در کتاب
GodPasses By که بفارسی ترجمه شده و نام آن

را فرن پدیده گذاردند . در صفحه ۳۳ (قسمت دوم)
پدربال فرازی که نقل شده مطالب فوق را تأیید نموده
است که اینک عیناً ذکر میشود :

... شاه از استماع این خبر غرق در بای تعجب *
و حیرت شد و معمدوین مخصوص سفارت فرستاد *
و تا آن وجود مقدس را که بدحالت در این حادثه *
و متهم داشته بودند تحویل گرفته نزد شاه بیاورند *
سفیر روس از تسلیم حضرت بهاءالله *
امتناع ورزید و از هیکل مبارک تقاضانمود *
که بخانه صدراعظم تشریف بیرون نه خواهد از *
شارالله بطور صریح و رسمي خواستار گردید *
اما نقی را که دولت روس بوی میپارد *
در حفظ و حرارت او بکوشد . *

اگر بجمله آخر این فراز خوب دقت کنید دریافت
خواهید نمود که این تنها شخص آقای سفير روس نبود
که از حضرت بهاءالله پشتیبانی ننمود بلکه دولت روس
قری از انجام این امر را بعده گرفته بود و آقای بهاءالله
را از آن خود میدانست ، حق هم داشت زیرا کمتر

کسی پیدا نمیشد که وجدان خود را بکشور بیگانه‌ای
بفرشند و در همان میان دریافت مبلغی، اختلافات و کشمکش
و خونریزی بکشور خود دهد یه کندا گر دولت روس از
وی حمایت نمیکرد و او هم همانند همدستان دیگر
کشته نمیشد استعمار گران نمیتوانستند چنین آلت دستی
را از نو پیدا کرده و تربیت کنند حال که آقای عیرزا
حسینعلی بزندان افتاده بود بیگانگان برای آزادی
وی دست اندر کار شدند، کینیازدالگوز کی همواره
هر اتفاق احوال و اوضاع بود و از کوچکترین فرصت
برای استخلاص وی استفاده نمینمود. در صفحه ۶۵۰
کتاب تلخیص تاریخ نبیل زندگی میگوید:

« قنسول روس که از دور و نزدیک هر اتفاق احوال،
بود و از گرفتاری حضرت بهاءالله خبر داشت،
پیغامی شدید بصدر اعظم فرستاد و از اوخواست،
که با حضور نماینده قنسول روس و،
حکومت ایران تحقیقات کامل درباره حضرت،
بهاءالله بعمل آید و شرح اقدامات و سؤال و،
جوابها که بوبیله نماینده گان بعمل می آید در،

د ورقه‌ای نگاشته شود و حکم نهائی درباره آن »
« محبوس بزرگوار اظهار گردید صدراعظم بناینده »
« قنصل وعده داد و گفت در آتیه فزدیکی باین »
« کاراقدام خواهد کرد و آنگاه وقتی معین نمود »
« که نماینده قنصل روس با حاجب‌الدوله »
« و نماینده دولت بسیاه‌چال بر وند مقدمتاً جناب »
« عظیم را طلب داشتند و از محرک اصلی و رئیس »
« واقعی سؤال کردند جناب عظیم گفته‌ند رئیس »
« باییه همان سید باب بود که او را در تبریز »
« مصلوب ساخته بود من خودم این خیال را مدادها »
« است در سرداشتم که انتقام باب را بگیرم »
« محرک اصلی خودمن هستم اما سادق تبریزی »
« که شاه را از اسب کشید شاگرد شیرینی فروشی »
« بیش نبود که شیرینی هیساخت و میفر وخت و دو »
« سال بود که نوکر من بود و خواست که انتقام »
« مولای خود را بگیردولی موفق نشد چون این »
« اقرار را از عظیم شنیدند قنصل و نماینده حکومت »
« اقرار اورانو شته بعیرزا آقا خان خبر دادند و در »
« تبعده حضرت بهاء‌الله از حبس خلاص شدند »

و عیناً موضوع استخلاص آقای هیر زا حسینعلی
بوسیله دالگور کی در کتاب قرن بدیع (قسمت دوم)
تأیید شده است. در صفحه ۸۳ می نویسد :

« از یکطرف وساطت و دخالت پرس دالگور کی،
« سفیر روس در ایران که بجمعی وسائل در آزادی،
د حضرت بهاءالله بکوشید و در اثبات بی کنایه،
« آن مظلوم آفاق سعی مشکور مبنول داشت واز،
د طرف دیگر افرار و اعتراف رسمی هاشیخ علی،
« ترقیزی ملقب بعظمیم که در زندان حشور،
د حاجب الدوله و مترجم سفارت روس و نماینده،
د حکومت برائت حضرت بهاءالله را تأیید و،
د بسراحت دخالت و شرکت خوش را در حادثه،
د رعن شاه اظهار نمود . »

د کثر اسلام و نت در کتاب بهاءالله و عشر جدید

صفحه ۴۴ هیگوید :

« ... و چون حقیقت حال آشکار شد برائت حضرت،
د بهاءالله از این تهمت ثابت گشت که ابدآ در واقعه،

« شاه ذیمدخل نبوده‌اند و سفیر روس به برائت »

« ایشان شهادت داد ... »

واقعاً که چه شاهد عادلی هم داشته‌اند !

با توجه بمفاد عهد نامه‌های ترکمان چای و گلستان، دولت روسیه قرار گذاشت که پاتباعه آن دولت طبق مقررات کاپیتو لاسیون رفتار شود و بنا بر این هقدرات، هر یک از طرفین دعوی تبعه کشور روسیه باشد باید محکمه در حضور نماینده دولت روس انجام گردد. هجموعه مطالب فوق نشان میدهد که بر طبق مقررات کاپیتو لاسیون با آقای میرزا حسینعلی نوری رفتارشده است، گویا ایشان هم تبعه رسمی دولت روس بوده‌اند. و چه خوب گفته‌اند :

خدا یا زین معما پرده بردار !!!

اکنون که رابطه بهاءالله با آقای کینیازدالگور کی برای دولت ایران و شاه وقت آفتابی شده بود دیگر دولت روس نمیتوانست از وجود شخص بهاءالله در ایران برای ادامه بر نامه خود استفاده نماید و از طرفی اگر

ایشان در ایران می‌ماند ممکن بود پیست مسلمانان
 کشته شود و از همه مهمتر هادر ناصر الدین شاه تمام علیاً
 بهاء الله را مقصراً اصلی میدانست. این چند موضوع
 سبب شد که جانب سفیر نقشه دیگری بینزد. مقدمات
 اعزام او را بجانب دیگر فراهم ساخت و با وسایلی
 آن چنان صحنه‌سازی نمود که میرزا حسینعلی از ایران
 تبعید گردد تا در خارج بهتر بتواند بوسیله آن وجود
 نازیک بینهای خوش نائل شود.

در صفحه ۶۵۷ کتاب تاریخ نبیل زرنده چنین

نویشته شده است:

«حکومت ایران بعد از مشورت بحضرت بهاء الله امر»
 «گرد که تایکماه دیگر ایران را ترک نمایند و»
 «و بینداد سفر کنند قنصل روس چون آین خبر»
 «و شنید از حضرت بهاء الله تقاضا کرد که برویه»
 «و بروند دولت روس از آن حضرت پذیرائی خواهد»
 «و نمود حضرت بهاء الله قبول نظر نمودند و توجه بعراق»
 «و را ترجیع دادند در روز اول ماه ربیع الثانی»

» ۱۲۶۹ هجری پسنداد عزیمت فرمودند مأمورین «

» دولت ایران و نماینده‌گان قنسول روس تا «

» بغداد با حضورش همراه بودند . «

در صفحه عده کتاب قرن بدیع قمیت دو جهیزیست :

» سفیر روس چون از فرمان‌سلطانی استحقاق را یافت «

» و پر مدلول آن مطلع گردید از ساخت بیارگاه استدعا «

» نمود اجازه فرمایند آن حضرت را تحت حمایت «

» و مراقبت دولت‌تبوعه خویش وارد وسائل «

» حرکت وجود اقدس را بخواک روس فراهم سازد «

قنسول روس نماینده‌ای هیگمارد که همه اه

ببهاءالله به پسنداد پرورد تادر همه حال در حفظ و حمایت

وی بوده باشد . خود بهبهاءالله این مطلب را در بسیاری از

حوالد من جمله کتاب اشرافات صفحه ۱۵۳ سطر ۱۵

تصویح و تأیید هیئت‌ماید :

» این مظلوم از ارض طا (۱) با مر حضرت سلطان «

---

۱ - ارض طا در نوشته‌های باب و بهاء بمعنی شهر طهران

می‌باشد و این سبک نگارش از شاهکارهای ادبی این دو خدای

قرن است !!

« بعراقي عرب توجه نمود و از سفارت ايران و روس »
« هر دو ملتزم رکاب بودند »

در صفحه ۱۵۵ اشارات هیکوید :

« خرجنا من الوطن و معنا فرسان من جانب الدولة »
« العلية الايرانية و دولة الروس الى ان وردنا الى العراق »
« بالعزّة و الاقتدار »

تشکر از پرسن دالگور کی

جناب بهاء بخاطر اقدامات سفیر الواحی نازل کرد
و تشکرات خود را اظهار داشتند یعنی در حقیقت
ایشان که در کتابهای خویش بصراحت خود را
پرورد گار جهانیان و بلکه بالآخر خدا آفرین هیدانند
خود را زینت آقای کینیاز دالگور کی که جناب
خدارا از زندان بشرط نجات داده است هیشهوند .

آقای بهاء در کتاب مبین صفحه ۷۵ در ضمن ادعای

---

۱ - در کتاب مکاتیب عبدالبهاء جلد دوم صفحه ۲۵۵ از
بهاء الله شعر زیر را نقل مینماید : وص ۲۱۱ آثار قلم اعلی

جلد ۳

کل الا لوه من رشع امری نالیت
کل الر بوب من طفع حکمی تربت
تعام خدا یان از ترشح امر من خدا شدند و تعام پرورد گاران
از دعیدن حکم من پرورد گار گردیدند .

خدائی ارتباط خودرا باسفیر اقرانه نموده و تشکرات
 قلبی خویش را نسبت پادشاه اهداء مینماید :

« ياملك الروس ان استمع نداء الله الملك القدس ثم »
 « اقبل الى الغرروس المقرر الذي فيه استقر من سعى »
 « بالاسماء الحسنی بين ملاوه الاعلى وفي ملکوت الانشاء »
 « باسم الله الیس الابهی ایاك ان يحجبك هو يك عن »
 « التوجه الى وجده لك الرحمن الرحيم ، انا سمعنا »
 « ما نادیت به موليك فی تجویلک لذا هاج عرف عنایتی »
 « و هاج بحر رحمتی و اجتناك بالحق ان ربک »
 « لهوا العلیم الحکیم ، قد نصرنی احمل سفر الک »
« اذا كنت في السجن تحت اللال والاغلال »
 « بذلك كتب الله لك مقاما هائما يحط به علم »
 « احد الاله هو ایاك ان تبدل هذا المقام »
« العظیم »

يعني : اي پادشاه روس ندای خداوند ملک قدوس را
 بشنو (يعني هیرزاده) و بسوی بهشت پشتاپ آنجایی که
 در آن ساکن شده است کجیکه در بین ملاوه بالا باسماء

حسنی نامیده شده و در مملکوت انشاء بنام خداوند
روشنی روشنیها نام یافته است (یعنی شهر عکا همسکن
آخدا) هبادا اینکه هوای نفس توزرا از توجه پسوند
خداوند بخشاینده همچو بانت بازدارد . هاشنیدیم آنچه
را در پنهانی باهولای خود گفتی ولذا نسیم عنایت و
لطف من بهیجان آمد و دریای رحمتم بعوج افتاد
تراب حق جواب دادیم بدستیکه خدای تودانا و حکیم
است . بتحقیق یکی از سیرانت هرایاری کرد
هنگامیکه در زندان اسیر غل و زنجیر بودم برای اینکار
خداوند برای تو ا مقامی را نوشته است که علم بچکس
بدان احاطه ندارد هبادا این مقام را ازدست دهی .

جمله اخیر نشان میدهد که جناب سفیر و اسطه‌ای
بیش نبود . و بستور پادشاه روس از هیرزا حسینعلی
طر فداری نموده است .

در کتاب قرن بديع (قسمت دوم) صفحه ۸۶۴ میگويد :

« در سین بعد در لوحی که با فخار اهبر اطهور روس »

« نیکلا و بیع السکاندر دوم نازل شده آن وجود مبارک »

« عمل سفیر را تقدیر و بیاناتی بدین مضمون »
 « هیفر ما باید قوله جل جلاله قد نص نی احمد سفرالله »
 « اذ کنت فی سجن الطاه تحت السلاسل والاغلال »
 « بذلک کتب الله لک مقاماً لم يحط به علم احد الا هو »
 « دایاکان تبدل هذا المقام العظيم » و نیز در مقام دیگر «
 « هیفر ما باید: دایامی که این مظلوم در سجن اسیر »
 « سلاسل و اغلال بود سفیر دولت بهیهاید الله تعالیک »
 « و تعالی نهایت اهتمام در استخلاص این عبد مبنی دول »
 « داشت و هکرر اجازه خروج از سجن صادر »
 « هکر دیدولی پارهای از علمای مدینه در اجرای این »
 « منظور معا نعمت نمودند تا بالآخر در اثر پافشاری »
 « و ساعی موفور حضرت سفیر استخلاص حاصل »
 « گردید اعلیحضرت امپراطور دولت بهیهروس »
 « ایده الله تعالی و تعالی حفظ و حمایت خویش را »
 « فی سبیل الله مبنی دول داشت و این معنی علت حسد و
 « بسای جهلهای ارض گردید . . .

آفرین بر اخلاص اعلیحضرت امپراطوری و

جناب سفیر !!

روز گار گذشت و بر خلاف دعاها و پیش بینی های
بهاء دولت تزاری روس اقتدار و عظمت خود را آه
دست داد، اینک وقت آنست که از پابندی گری راده
نظر گیرند و در زیر پرچم وی خدمت نمایند. دوران
آقای بهاء سپری گردید، مقر وی جزو کشورهایی بود
که انگلستان میخواست مستعمره خود نماید هالآخر.
یکمک ایادی خود که من جمله جناب عبد البهاء عباس
افندی بودند فلسطین را در تحت سلطه خود قرارداد
و در مقابل خدماتی که این جناب پیشوای اول بهائیان
به آن دولت نمودند لقب سر دریافت داشتند.

در کتاب قرن بدیع قسمت سوم بطور یکه
شوقي ربانی در بازه جریانات پس از هرگز عبد البهاء

در صفحه ۳۲۱ هی نویسد:

« وزیر مستعمرات حکومت اعلیحضرت پادشاه »
« انگلستان مستر وینستون چرچیل بمجرد انتشاره
« این خبر پیامی تکراری بمندوب سامی فلسطین »
« سر هر بر تسامی ممکن صادر و از عظم له تعاضدانمود »

« هر اتب هم در دی و تسلیت حکومت اعلیحضرت »
و هادشاه انگستان را بجامعة بهائی ابلاغ نماید «
و مندوب سامی مصر وایکوونت النبی نیز هر اتب «
و تعزیت و تسلیت خویش را بوسیله مندوب سامی «
و فلسطین بدین مشمول اعلام نمود « بیازمانه گان «
و تقدیر عبدالبہاء عباس افندی و جامعه بهائی «
و تسلیت صمیمانه هر این متناسب قدان قائد جلیل القدر «
« شان ابلاغ ننماید »

پقول آقای عبدالحسین آیتی، دینی ساختند
و پری را از بیگانه گرفتند و هسلماً باید جوانان
بیشتری هم از دولت بگیرند، او کسی بود که
بکشورهای خارجی میرفت و خود را نماینده هلت
ایران بحساب میآورد و در آنجا هنابع ثروت این
سر زمین را به آنها میفرودخت و آنان را منجی و مری
کشود ایران میدانست و بالاخره سند برداشتی را
پدون و کالت امضاه میکرد باید بیش از این پاداش بگیرد.
ذکر نکنید این موضوعات از روی عناد و لجاج نوشته

سر عباس افندی «پسر آخدا»
د اقتدا هیکنم با بن‌الهیا ساجدم من برای سراثا
د نقل از رحیق مختاروم جلد دوم صفحه ۷۶۷ -

شده است بلکه کتابها و نامه‌ها و سخنرانی‌های ایشان
بدین مطالب گواهی میدهند. وهم اکنون سند همه
آنها ارائه داده میشود.

اینها کسانی بودند که نان را پرخ روز
میخوردند روزی سرپرده دولت بهیه روس بودند و
هر ری دریافت میداشتند و جالب اینست که در تقسیم
آن یا یکدیگر بنزاع پوشیده باشند.

میرزا حسینعلی نوری این مطلب را در کتاب
مجموعه الواح مبار که صفحه ۱۵۹ افراد واعتراف
مینماید:

«قسم بعمال قدم که اول خبری که براین غلام،
دوارده‌این بود که قبول شهربندی از دولت نموده،
مسلم است که این دولتی که ایشان نوشتند اند
دولت ایران نبوده است زیرا شاه وقت که او را با تهم
توطئه قتل خویش بزندان فرستاده بود و سپس از ایران
بعیید کرده بود تا سال‌ها پس از هر گروی سلطنت میکرد.
این همان دولت خارجی است که او را از زندان خارج

ساخت و بوسیله او پانجام مقاصد خود نائل آمد .
پس از انتراص دولت تزاری هنگامیکه آنها در
کشور عثمانی بودند تأیید دولت عثمانی و خلافت
محمدی اراز خداخواستند و باید دانست که این دعا
هم هانند بقیه دعاها اثر معکوس خود را داد .

جناب عبدالبها عباس افندی در کتاب مکاتیب

جلد دوم صفحه ۳۱۲می فرمایند :

«اللهى اللهى استلک بناءيداتك الغيبة و توفیقاتك
السعادى و فيوضاتك الرحمانية ان تؤيد الدولة
والعلية العثمانية والخلافة المحمدية على التمكّن
«في الأرض والاستقرار على المرش... مع»

ترجمه : خدایا پرورد گارا تأییدات غیبی و
توفیقات یکتائی و رحمت رحیمانه اتر ا در بازه دولت
بلند پایه عثمانی و خلافت نبوی آرزومندم و هستلت
هیدارم که قدرتش برسیط زمین مستقر شود و بر کیان
عظمت پایدار گردد «عباس عبدالبها»

و در همین هنگام بود که علیه دولت عثمانی
و بقیع حکومت انگلستان مشغول بفعالیت جاسوسی

گردیده بود و بهمین علت چنانچه از کتاب فرن بدیع
جلد سوم بر می آید، حکومت عثمانی فعالیت وی را
تحت نظر قرار داد و پس حکم اعدام وی را صادر نمود
ولیکن باز هم این باز هم چنانکه در گذشته دولتمردان
بفریاد پدرش رسید، دولت انگلستان از ایشان پشتیبانی
نمود صفحات ۲۹۶ و ۲۹۷ کتاب فرن بدیع جلد
سوم تألیف جانب شوقي که عیناً کایسه آن بنظر
خواند گان محترم هیرسد این موضوع را روشن مینماید
و هم چنین در صفحه ۱۹۹ جریان لقب نایت هود و اعطاء
نشان دولت انگلستان را روشن مینماید ولیکن باید
توجه داشت که انگلستان اگر دلش بحال هر ده فلسطین
صونخته بود که بخاطر خدمات گرانبهای ایشان بمردم
آنها، هر اتباحترام و تکریم خویش را جای آورد آلهه
از افراد را در هنگام تصرف فلسطین و سلب استقلال آن
کشور بوادی نیستی نه فرستاد بلکه خدمات گرانبهای
ایشان صرفاً در ذهنیه همیا نمودن راه برای مستعمره
نمودن فلسطین بوده است.

شوقي در کتاب قرن بدیع قسمت سوم صفحه
۲۹۶ چنین مینگارد :

داین تمام که ذکر محابات عموی جهان و حوارث و تبايع
ادخ ائمہ فیض است بل خوبی نیست درج پردازی را تو
و بحورانی که سکام معاصر، عیانیست بخلاف حیات قدر داشت
مسئل کرد و مبارت نمود از جراحتی افغانستان چون خوا
مشهد ای کریمیت بارگ را نهیدید فیض و اطیع یافته بارگ
برانی میں ساخت آن وجود ائمہ ائمما نات و مساعی لازمه بجهة
داشتد لرد کردن و سایر اضطرابات که این افغانستان نیز را ن
و مسیلا از وضع مخاطره این خدا افغانستان حال نموده از طرف پیغمبر
لرد لامینگتون با ارسال گزارش فوری و خبر میزد از این خارج ایان

1- Lord Curzon

2- Lord Lamington

لرد کردن : کبکه با بنیامین کوئین یهودی در تهیه مواد
لایحه استعماری سرپوشی فلسطین همکاری داشته است
و سرگذشت فلسطین ۱۱۴ -

مکثر انوار ارسی امور را به داشت و اینست تمام حضرت عبده
 بیشتر و چون این کارش بردا بالغور زیر امور خارج داشت (۱)
 رسید در همان یوم رسول دشود گرانی جنگی ایال النبي ساکنه
 انجیر فلسطین مادر داکیه ایه نمود که دیگر قوی در خود داشت
 حضرت عبده ایها و عائله دوستان آن حضرت عبده شد،
 آن دشود چنان ایسی گرانی پس از قیح خیابان نمازیه را صاف
 لفظ عقایص نمود و صفت وسلامت ببارک را بین اعلام نمایند.
 من از نامه و چیزی خیار امور ساخت که نیمه ایام لازم جهه خود چنان
 ببارک ایکار دار ایشان پیده چال پاش که طبع انجار داشته
 خایره اطهارات ایکاران را آن یشم بود که در صورت تشکیل شهر
 ترکیشی توافقی مرک حضرت عبده ایها و عائله ببارک را فر

۱ - لرد بالغور : کیکه و عدد تشكیل حکومت یهود را
 در فلسطین در سال ۱۹۱۷ به رهبران یهودی انگلیسی داد
 «سر گذشت فلسطین » ۹۶

گو، کم صدوب سازد، بخوبی نماید.

در این حال قوای فتح انجیر بازی تقدیر و سرفتن از آن
 از طرف حکومت مذکور مخالفت خپر کرد تا شدت پیشال حیات پر
 اخواز شارع خیر و مرکز عده ای را احاطه نموده بود زمانی که رویدستگی
 در پیشتر امر بیان برداشت شده و دوره شارع را کسی نمی
 قاند افریقا و دو پیش تقدیره تواریخ جزیرت کامل بزرگوار شد و تنه
 شناسانی ریگی آیات ابریه دان صبح عیل فردا بحکم آدم را
 این نایخ ناصودبار که حضرت عبد البها که میش از رسالت بخوانیم
 امر انداد مرکز جهانی خویش اخبار پیشیت بگران حال نمود و عالمیها
 بعلیتی بدائل بگذر از این رو بسط در تونس عظیم کرد داشت و آثار خود را
 در سرتاسر اسلام شرق و غرب عالم نایخ در پیشیدار گردید.

۱- باید توجه داشت که این گفته جناب شوقی جمله اغراق

آمیزی بیش نیست و اعتبار و حیثیت بیکرانی که در هر گز
جهانی خوبی حاصل نموده است تا بداینپایه میباشد که ترس
شدیدی از شکستن علی قوانین اسلامی داشتند و مجبور بودند
که ظاهراً قوانین اسلامی را هر اعات نمایند و در صفحه
۳۱۸ همین کتاب می نویسد که حتی در آخرین جمیع توقف
ایشان در جهان ، باضع فراوان جهت ادائی نماز ظهر
در مسجد جامع شهر حاضر گردیده اند . در احکام بهائیت
مسئلاً چنین نمازی آنهم بصورت جماعت وضع نشده است
و ایشان برای حفظ ظاهر مجبور بودند که خود را مسلمانی
روشن فکر معرفی کنند و از احکام اسلام پیروی نمایند و از
طرفی همانطور که از صفحه ۳۲ کتاب گنجینه حدود و احکام
تألیف اشراق خاوری در آخر فصل نماز بر میآید برای
یک مرتبه هم در مدت عمر نماز نه دکعتی را که پدرشان
واجب گرده بود نخوانده اند تا کیفیت آن را بدانند و در
جواب پیروانی که میخواستند آن نماز را بخوانند گفته اند
برادرم میرزا محمدعلی نماز را با اوراق دیگری بسرقت
برده است ... آفرین براین پیشوا ...

شوقي افندى در کتاب قرن بدیع راجع باعطا

خشان به عبدالبها چنین ویسد :

۴۹۹

پس از هشتاد سال و اثنا نهاره خوب و تعالی اول چهارم
امکنان انتصارات کرد بیانی که حضرت عبدالبها در آن یاد معلم
نیست بلکن این امر تجربه صاحب و آلام مردم آن
سرمیں کشیده دل فرسوده بودند در تمام تصور برآمده در این
امرازهای مکریم خوشیش را با تقدیر نسبت به خود و اهل انسان
غرض از هر فرد دولت مذکور خود را بارگیری نمودند و این شاهدان
با تشریف بیکل زیر دست اهانت حاکم نجیز و عجیز بگردید
آن احتفال پی احتمام محبوی از جمال و اعاظم قوم نزدیل دشوب
فرنگ خود را سامنه در انجام مراسم شرکت نوزده.

هنجگاهیکه امپراطوری عثمانی متلاشی کشت
و برای منطقه فلسطین فرمانروائی دیگر پیدا شد
عبدالبهاء لوحی برای پادشاه انگلستان فرستاد و پیاس
دریافت لقب و نشان از آن کشور باردیگر بعد حروشای
ارباب جدید زبان گشود :

در صفحه ۷۴۳ کتاب مکاتب عبدالبهاء جلد سوم

میگوید :

« اللهم ايدا الامير اطور الاعظم جورج »
« الخامس عاھل انگلتر را ب توفيقاتك »
« الرحمن و ادم ظلمها الظليل على هذا »
« الاقليم الجليل بعونك و صونك و »
« حمايتك انك انت المقتدر المتعالي »
« العزيز الكريم ... ع ع »

یعنی پروردگارا امپراتور بزرگ که ژرژ پنجم
پادشاه انگلستان را ب توفيقات رحمانی خود همراه بدبار
وسایه بلندپایه آن کشور را برای منطقه بیازی و حفظ
و حمایت خویش مستدام بدبار، توپر و هند و عالی و عزیز و

کریم میاشی «عبدالله عباس»

خلاصه در این لوح آرزوی ادامه سلطنت کشود
انگلستان را بر منطقه فلسطین هینمايد گویا صاحب
این منطقه بوده و این کشور را به انگلستان خروخته
است .

از آنجا که آنها که ظلم کنند با آنان که بظلم
راضی باشند و کسانی که بدان تن در دهند در پیشگاه
خرد و وجودان یکسانند هیتوانیم ایشان را هم در زهره
استعمار گران بدانهم و حقاً هم چنین است علاوه بر آنکه
هز دور احباب بوده‌اند و آلت دست جاسوسان بشمار
رفته‌اند گروه بسیاری را مستعمره خویش قرارداده و
عقل آنها را استعمار کرده‌اند و بزر کترین سرمایه
انسایت‌را از آنها گرفته‌اند و در پی تو این رفتار جان
و هاں و عرض و ناموس همکی را تحت فرمانروائی خود
قرارداده‌اند ، اگر استعمار گران دیگر برای چند
صباحی از هنابع درآمد کشور های ضعیف استفاده
کرده‌اند ایشان برای هدتها بوغ استعمار را بگردن

پیروان خود افکنده‌اند. تا کمی دست حق از آستین بدر آید و سراسر یگانگی و عدل برای همه بشر، بیاورد.

آقای عبدالبیهاب عباس افندی روزی تعاهیت ارضی کشوری را میفروشد که هیچکوئه وابستگی بدان نداشته است و روزی هم دلدان طمع دیگران را نسبت به معادن کشور ایران تیز مینماید هنگامیکه به آمریکا رفت و بود برای خوش آهد آنان گفته و در کتاب خطابات جلد ۲ صفحه ۳۳ با کمال شهامت متذکر شده‌اند :

« از برای تجارت و مفہوم ملت آمریکا مملکتی »

« بیتراد ایران نه ، چه که مملکت ایران مواد »

« ثروتش همه در زیر خاک پنهان است امیدوارم »

« ملت آمریکا سبب شوند که آن ثروت ظاهر شود »

وی در جای دیگر وابستگی خود را بسیاست انگلستان تأیید مینماید و از جیب پرفتوت خود جان ایرانی را نیز بدانها میفروشد .

در صفحه ۲۳ جلد اول کتاب خطابات ذیل نطق در

هزل میس کراپر سال ۱۹۱۱ میگوید :

« آمدن من اینجایی ب الفت بین ایران و انگلیس »

« است از تباط نام حاصل میشود و نتیجه ب درجه ای »

« میرسد که بزودی از افراد ایران جان خود را »

« برای انگلیس فدامیکنند و همین طور انگلیس »

« خود را برای ایران فدا نماید »

و شاهد این مطلب جنگ خانه انسوز جهانی دوم

بود که بکشور بیطرف ایران حمله نمودند و هزاران نفر

از افراد مملکت هارا بحال و خون کشیدند و هم چمن

در جریانات کمبانی نفت سابق شاهکار الفت و مهر بانی

را انجام دادند .

شاید این افراد عذ کور ، بهائیان ایران باشند

که در مقابل اربابهای انگلیسی خود نه تنها از جان

هضایق ندارند بلکه همه چیز خود را در اختیار

بیت العدل اعظم که در لندن تشکیل شد قرار داده اند و

در مقابل ...

این بود روش و سیر پدر و پسر ، خدا و امام

قرن بیستم ، کسانیکه ادعای رهبری پانصد هزار ساله

میرزا یحییٰ صبح اذل
با جناب بھاءٰ ازیک پدر متولد گردید و در یک خانه پرورش
یافت و بالآخره بلقب گوساله از طرف برادر گرامیش
مفتخر گردید

هیمنمایند. آنان که هیگویند آئینشان بشریت را از
گرداب بدبخشی و فساد رهائی میدهد خود در آن غرق
شده‌اند. در راه نیل بهدفهای خود از هیچ‌گونه دروغ
بیهتان، جنایت، خیانت فروکذار نکرده‌اند. اینها
که نقل شد هشتی از خروانه و نمونه‌ای از هزاران دلیل
پارزو آشکار برهنۀ دوری آنان بود.

اگر بخواهیم کلید لائل خود را نسبت به تعاسهای
مری آنان با استعمال گران و پیگانه پرستی آنان ابراز
داریم کتابی بزرگ خواهد شد، مطالی که گذشت
نهان میدهد که آقایان هر چه که باشند، نمیتوانند
ادعای رهبری روحانی نمایند.

جز این نیست که استعمال گران بوسیله‌این
ایادی همواره نقشه‌های خود را اجراء داشته و میداردند
و از طرفی حس دینی افراد را از بین میبرند تا بهتر
نمیتوانند باحال خود را نیل گردند. بهوش باشیم تا گمراه
نشویم.

بد نیست بدایم دینی که بنا بر گفته حضرات پر ای

وحدت و یگانگی آهده است! بعلت اینکه همه چیز
 جز خدا در آن منظور شده، سبب تفرقه وجود داشت. مبنی
 افراد و حتی مبنی شرکاء این کمپانی گردیده است، حس
 ریاست طلبی و علاقه بهمال و منال آنها را از یکدیگر
 جدا ساخت، و بر سر هر دی که از اجانب یکدیگر قدرتبا
 یکدیگر جنگیدند، در ابتدا میرزا حسینعلی نوری
 با برادرش میرزا یحیی بنای مخالفت را گذارد و
 پیروان این دونفر بجان همدیگر افتادند تا آنجا که
 بهائیان طبق گفته کتاب قرن بدیع^(۱) و کتابهای دیگر
 چند تقریباً پیروان میرزا یحیی صبح ازل را کشتند. در
 کتابی که بنام بدیع خوانده میشود آقای بهاء هتاکی
 و فحاشی را بدانجار سانیده که برادر خود را گوساله
 نامیده است^(۲) گویا فاعل خود را خوب میشناخته است.
 زمانی هم او را بکلمه‌یا ایها الحمیر^(۳) (یعنی ای کیکه

۱ - قرن بدیع قسمت دوم صفحه ۲۴۵

۲ - کتاب بدیع صفحه ۹ و ۱۲

۳ - کتاب بدیع صفحه ۱۷۶

خیلی خری) خطاب کرده است ، و این تعبیر ایشان اختلاف شکسته و نشسته را در شعر حافظه بینظر میآورد.

جمعی شکسته خوانند جمعی نشسته خوانند
چون نیست خواجه حافظ معذور دارها را
پیر وان هیرزا بمحیی بنام از لیان و پیر وان هیرزا
حسینعلی بنام بهائیان نامیده شدند . هیرزا حسینعلی
در زمان حیات خود بمحب لوحی بنام کتاب عهدی
عباس عبدالبهاء غصنه اعظم را بجانشیی تعیین و پس از
وی هم‌غصن اکبر هیرزا محمد علی را انتخاب نمود
ولیکن این دو برادر فرز هیراث پسر را برداشتند و بجان
یکدیگر افتادند عباس عبدالبهاء طرفداران خود را
بنام ثابتین و طرفداران برادر را بنام ناقضین خواند
بمحب و صیت ناهدای که بعقیده بعضی جعلی هیاشد
شوقي افندی را که جوان عیاشی بیش بود بجانشیی
انتخاب کرد و ولايت امر را در نسل شوقي باقی گذاشت
که جمعاً با شوقي و خودشان ۴۲ نفر گردند که دو برادر

پر فیضت محسن دینی
از ایادی امراهه در زمان شوقی افندی و مدعی ولایت
اصر بعد از مرگه وی

ائمه اسلام باشند^۱ خوبیختانه این پیشگوئی هم‌هاند
بقیه حرفها توحالی از آب درآمد و از آقای شوقی
نسلی باقی نهاند .

احمد سهراب از فرمان شوقی سر باز زدو وصیت
نامه را ساختگی تلقی نمود و طرفدارانی پیدا کرد
که بنام شهر ابیان ناهیده شدند و بهائیان اهر یکاعموها
پیرو او هی باشند .

پس از مرگ شوقی شخصی بنام حسین ریعی که
شوقی او را بلقب پرزیدنت هفتخر نموده ادعا نمود که
ولی امر الله هیباشدو طرفدارانی در فرانسه و پاکستان
و کشورهای دیگر پیدا کرد و بدین ترتیب شعبه جدیدی
در این هر آم بوجود آورد . اخیراً آقای جمشید معانی
در آندونزی ادعای جدیدی نموده خود را حضرت
سماء الله ناهیده است دلایلی برای اثبات حقانیت خویش
آورده که هم عرض دلائلی است که حضرات برای درستی
خود می‌آوردن . طرفداران زیادی درین بهائیان در

۱- قاموس توقع منبع عبارت (۵۵۱ بدیع) جلد اول
صفحه ۲۲۹ و ملحوظات می‌طلبیم صفحه ۳۳

چیزید معانی
هم زمان با تغیر فنادر گوشهای از زمین ادعای
برانگیختگی نمود

اندونزی و ایران پیدا کرده و اعضاء محفل بهائیان
پاکستان نیز بوی گروینده‌اند آیاتی هم بین بان عربی
نازل نموده که هم پایه آیات عربی بهاء و میرزا علی
محمد باب هیاشد وادعا کرده که در شب آخر رثا نویه
ع ۱۹۶۰ بمعراج رفته است، بنابراین تا کنون فراغه‌های
ذیل را از بدرو پیدایش میرزا علی محمد باب تا کنون

جیتوان نام بردا .

بابی - از لی - بیانی - مر آتی - بهائی -
ثابتین - ناقضین - سه را بی - طرفداران میسن ریعنی -
جمهوری .

در خاتمه از استادان گرامی که کتابهای مورد
استناد را در اختیار اینجانب گذاشدهند و مرادران راه
تشویق و ترغیب نموده و هبری فرمودند و از هیچ گونه
کمکی دریغ نداشتند سپاسگزاری مینمایم .
پس زحمات آنان این نوشتم را پیشگاه ایشان

اهداء مینمایم .

(دیگر هنر نظر چه هست؟)

مسافری که رنج تحقیق بجان خرید و برای
رسانی به حقیقت، کوه و دشت را در نور دید از مغان
مسافرت خود را بصورت زیر بهر جوینده حقیقت تقدیم
می‌دارد:

سؤال: حضرت سماء اللہ اچھے میفر ہائیڈ دربارہ
این آیہ از کتاب اقدس، کہ میفر ہائیڈ: من یعنی امرا
قبل اتمام الف سنه کاملہ انه کذاب هفتر ..... من
یؤول هذه الاية او يفسرها بغير ما نزل في الظاهر انه
محروم من روح الله و رحمة التي سبقت العالمين کہ
مفہوم ظاهروی آن این است کہ ہر کس ادعائی امری
قبل از اتمام کامل الف سنه نہاید او دروغ کو بوده و
بخداؤندہ افترا پسته است ..... ہر کسی کہ تأویل
کند این آیہ را یا تفسیر نہاید آزا بغير آنچہ در ظاهر

فازل شده چنین کس محروم از روح خداوند و رحمت
لایزالی او هیاشد . ؟

بنابراین آیا ادعای سرکار دائم به ظهور جدید و
تحت عنوان سلطان کتاب اقدس و پایان دور بهائی
هنافاتی با آیه سابق الذکر فداشته و تأویل و تفسیر
ناجحائی نیست ؟

فرمودند : آیا تصور هیفرهاید منظور حضرت
بهاءالله از عبارت «الف سنه» مفهوم ظاهری آن یعنی
هزار سال است و یا اینکه ممکن است منظور ایشان
چیز دیگری باشد که پر خلاف مفهوم ظاهری و معمولی
آن هیاشد ؟

آیا تصور هیفرهاید که واقعیت و قصد حضرت
این بود که کسی نباید این عبارت را تفسیر نماید و
آنرا از مفهوم ظاهری خارج نماید و هیچ کس خنی
حضرت عبدالبهاؤ شوقي افندی و حتی مظہر بعدی هم
مجاز تفسیر آن نمیباشد و یا آنکه هقصود همارک این

بوده که تنها اهل بهاء را از این کار ممنوع بفرمایند
جواب این پرسشها آسان است اگر در حقیقت امر نیت
و قصد حضرت بهاءالله از عبارت «الف سنه» مفهوم ظاهري
آن یعنی هزار سال بود واحدی هجازي تفسير آن نبود
هر گز حضرت عبدالبهاء برخلاف فحيل و مستود پيششان
رفتار نفر موذمو اقدام بخارج نمودن اين عبارت «الف
سنه» از مفهوم ظاهري آن نميره موذند و همین اقدام
حضرت عبدالبهاء بتفسير آيه بالا هثبت اين نظر يده است
که منظور بهاءالله از عبارت «الف سنه» مفهوم ظاهري
آن یعنی هزار سال بوده و خود ايشان و مظاهر بعد قادر
بتفسير و تأويل هي باشند . حضرت عبدالبهاء در تفسير
آيلت بالا ميره مایند .

(هو الله و اما آيه هيار که هن یدعى امر آ قبل
اتمام الف سنه بدایت اين امر ظهور جمال هبارك است
و هر روزش هزار سال و ان کل يوم عند ربک كالفن سنه
و كل سنه ثلاثاهائه و خمس و متون الف سنه اين
بيان الف که فرموده اند هر آد نهايت اعداد است چه

که اعداد منتهی به الف میشود یک و صد و هزار بعد
تکرار است) در حقیق مختوم صفحه ۳۲۰-۳۲۱

توجه کنید: میفرمایند هر روز این الف سنه
هزار سال و هر سال ۳۶۵ روز است و طبق این محاسبه
الف سنه ۳۶۵ میلیون سال میشود. اکنون انصاف

دھید که آیا حضرت عبدالبہا عبارت «الف سنه» را از
مفهوم ظاهري آن خارج نموده‌اند یا نه؟ آیا هزار
سال و ۳۶۵ میلیون سال با هم برابرند؟ آیا حضرت
عبدالبہا مفتری و کذاب است؟ زیرا ایشان آیه را از
مفهوم ظاهري آن خارج کرده‌اند. اگر من کسی بودم
که به حضرت عقیده نداشتم ایشان را کذاب و دزوغگو
و سرخیل هزو ران میدانستم ولی نظر با آنکه با ایشان
عقیده دارم میگویم: حضرت عبدالبہا می‌شک پتغیر
و تأویل آیه سابق الذکر مجاز بوده‌اند و در این صورت
اشکالی ندارد مظہر بعدهم بتوانند آیات کتاب اقدس
را تأویل کند. باید این طور فکر کرد که این آیه
تنها یک تأویل دارد و بیان حضرت عبدالبہا را نبایستی

دلیل بر انحصار تأویل دانست، زیرا حضرت عبدالبهاء را برای تفسیر و توجیه آیه پیش نسبت به مقاهم دیگر شکشوده‌اند تا اهل بهاء توانند هنگام تفسیر این آیه نسبت به ظهور بعد چون برخلاف درک و فهم خودمی بینند این را بگیرند.

اگر بتوان عبارت «الف سنه» را از یک جهت بیلیون ها سال ارتقاء داد چگونه نمیتوان آنرا در جهت مخالف به ۱۱ سال که معادل ارزش عددی «الف» است تقلیل داد و چنین امری یعنی تعیین وقت ظهور از روی ارزش عددی حروف در آثار حضرت اعلیٰ نسبب تعیین تاریخ اظهار امر حضرت بهاءالله سابقه ازدهانند و ستعلمن، بناءً بعد حين یعنی شما خبر او را بعد از لحظه‌ای و یا مدت کوتاهی اطلاع خواهید یافته‌تولی منظور ایشان از عبارت بالا این نیست که‌ها بر حسب عادت و تمسک بمفهوم ظاهری لغت‌هی فهمیم، بلکه هقصود آنستکه خبر او را بعد از حين (یعنی ۱۲۶۹) خواهید شنید از این رو حضرت بهاءالله در سال ۱۲۶۹ که بعد از حين

یعنی ۱۳۶۸ بود اظهار اهر کرد پس با انتکاء به مطالب
گذشته هیگوئیم مقصود از «الف» مقدار عددی آن
هیباشد یعنی الف = ۱، ل = ۳۰، ف = ۸۵ که
جمعاً ۱۱۱ هیشود و در این مقدار از زمان امکان هر گونه
ظهوری غیر محدود بوده از آنجایی که جناب آقا شوقی
فرهوده اند خوش بحال کسی که انتظار بکشید و بسته
۱۳۳۵ بر سد باید بیشک گفت که نظر ایشان نسبت
به ظهور حجید یعنی سلطان کتاب اقدس بوده است و
قویاً باید گفت در سال ۱۳۳۶ که برابر با ۱۹۶۳ هیباشد
دوره دیانت بهائی هنچه قضی شده است .

از ایشان خدا حافظی کرده و کاخ ایشان را ترک

گفتم .....

توبه نامه میرزا علی محمد باب

اصل این توبه نامه در کتابخانه مجلس شورای ملی بایگانی است و سرادوارد برون در کتاب The Babi Religion مقابل صفحه ۲۵۶ آن را نقل نموده و بالآخره در صفحه ۱۲۰ الی ۲۰۴ کتاب کشف الغطاء عن حيل الاعداء تألیف میرزا ابوالفضل گلپایگانی بزرگترین مبلغ بهائی نوشته شده است.

متن توبه نامه

«فدا کرو حی الحمد لله كما هو اهل و مستحقه که»
«ظہورات فضل و رحمت خود را در هر حال بر کافه»
«عباد خود شامل گردانیده بحمد الله ثم حمد أکه»
«مثل آنحضر ترا بنبوع رأفت و رحمت خود فرموده»
«که بظہور عطا فتش عفو از بندگان و تستر بر مجرمان»
«و ترحم بر یاغیان فرموده اشهد الله من عنده که»
«که این بند ضعیف را قصدی نیست که خلاف رضای»

- « خداوند عالم و اهل ولایت او باشد اگرچه بنفسه »
- « وجودم ذنوب صرف است ولی چون قلبم مومن »
- « پتوحید خداوند جل ذکر و نبوت رسول او (ص) »
- « ولایت اهل ولایت اوست و لسانم هفر بر کل »
- « ما قرآن عنده است امید حمت او را دادم و مطلع آمیخته ام »
- « خلاف رضای حق را نخواسته ام و اگر کلماتی که »
- « خلاف رضای او بوده از قلم جاری شده غرض عبیان »
- « نبوده و در هر حال مستغیر و تائیم حضرت او را و »
- « این پند را مطلق علمی نیست که مفروط به ادعائی »
- « باشد استغفار الله ربی و اتوب الی من ان یسپ الی »
- « امر و بعضی مناجات و کلمات که از لسان جاری »
- « شد دلیلش بر حیث امری نیست و مدعی نیابت خاصه »
- « حضرت حجۃ‌الله علیہ السلام را محسن ادعای مبطل است »
- « این پند را چنین ادعائی نبوده و نه ادعای دیگر »
- « مستدعي از الطاف حضرت شاهنشاهی و آنحضرت »
- « چنانست که این دعا اگورا بالطاف و عنایات بساط »
- « رأفت و رحمت خود سرا فراز قرها بندو اللام »

فهرست مآخذ کتاب

- ۱ - ادعیه حضرت محبوب میرزا حسینعلی بهاء
- ۲ - اشرافات میرزا حسینعلی بهاء
- ۳ - بدیع در جواب استله قاضی، میرزا حسینعلی بهاء
- ۴ - بهاءالله و عصر جدید دکتر اسمونت
- ۵ - ایقان میرزا حسینعلی بهاء
- ۶ - تلخیص تاریخ نیل زرندی ترجمه فارسی کتاب مطالع الانوار هرجم اشرف خاوری
- ۷ - دلائل بعده علی محمد باب
- ۸ - خطابات جلد اول و دوم عباس افندی «عبدالبهاء»
- ۹ - میهن. (سودا الیکل) میرزا حسینعلی بهاء چاپ جدید

- ۱۰ - قاموس توقيع هنیع مبارک (اسرازربانی)
جلد اول ۱۰۵ بدیع تألیف عبدالحمید اشراق خاوری
- ۱۱ - فرن بدیع (قسمت دوم) ترجمه کتاب
God Passes By تألیف شوقي ربانی ولی امر الله
ترجمه نصر الله هودت با اجازه و تأیید بیت العدل اعظم
ولجنه ملی نشر آثار امری بصورت استسیل منتشر
شدہ است در سنه ۱۴۰۵ بدیع ، ۱۳۴۲
- ۱۲ - فرن بدیع (قسمت سوم) ترجمه کتاب
God Passes By تألیف شوقي ربانی ترجمه نصر الله
هودت در سال ۱۳۴۴ چاپ شده است .
- ۱۳ - کشف الغطاء میرزا ابوالفضل گلپایگانی
- ۱۴ - گنجینه حدود و احکام اشراق خاوری
- ۱۵ - مجموعه الواح مبارکه میرزا حسینعلی بهاء
- ۱۶ - مفاوضات عبدالبها عباس افندی
- ۱۷ - مقاله شخصی سایح ! عباس افندی عبدالبها
که بتوان یک تقریب سایح بیطرف ! هر قوم داشته اند .
- ۱۸ - مکاتیب عبدالبها جلد دوم و سوم .

- علی محمد باب ۱۹ - بیان عربی
- علی محمد باب ۲۰ - بیان فارسی
- کلیه کتب فوق از معتبر ترین کتابهای فرقه
بهائی هی باشد.
- ۲۱ - هشت بهشت هیرزا آقا خان کرمانی بابی
- ۲۲ - سرگذشت فلسطین اکرم زعیتر ترجمه
اکبر هاشمی رفسنجانی.
- ۲۳ - قصیدن ایرانی جمعی از خاورشناسان
پایان

نامه‌ای از سن پالو

بررسی تحقیقی و جامع و مستند در مورد

قابض بھائیت بوسیله فردی که سالا بدان

پائی شد بود و بالآخره حقیقت را دریافت

نویسنده : امانت الله شغا

ارزش ۴۰۰ ریال

ارزش ۳۰ ریال